

309981

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ ఆక్టోబరునెల 13 వ తేది శనివారము

No. 63

సంపుటము. ౪.

పింగళ నామ సంవత్సర నిజభాద్రపద మాస బహుళ త్రయోదశి ౧౨.

సంచిక ౧౬౩

మిక్కిలి మనోహరమును నువాసన 126

(రిజిస్టరు కబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కబడినది.)

ఇప్పటికాలపు రుచి కనుగొనని, సాటిలేని మనోజ్ఞమును నువాసనగలది. ఆల్కాహోలుగాని, కారాయముగాని, చేర్చబడకనే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ తువాలవై కొన్ని దిందువులు చిలకరించినచో, మనోజ్ఞమును నువాసన నిన్నులవరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

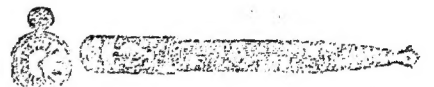
చిన్న నైజా (ఆర డ్రాం)	సీసా 1-3 రు	0-8-0
మధ్యరకము నైజా 1-డ్రాం	" "	0-12-0
పేరొక నైజా 2 "	" "	1-4-0
పెద్ద నైజా 4 "	లేక 1/2 డ్రాస్సు	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధముగు ప్రతిహాపులను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలుపెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసాపై ను, కాడ్డపైనను ఆటో దిల్ బహార్ అను పేరును పఠింపింపుము. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవాటికి వ్రాసినచో అణాకిమ్మకుగల నువాసనకాడ్డ ఉచితముగ పంపుదురు.

పోస్ట్ పంపు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ షాండు కెమికల్ కో; నెం. 153, జమ్మానునీదు బొంబాయి.

బహుమతి! 5 రూపల వెలగల నాక్. బహుమతి!!

ఈ చిత్రపుల్లోగల సిరా అద్దక (నాము ఆస్తి) యాదేశపు 14 క్యారట్ల గొల్ల పేటెడ్ నిబ్బుగల ఫౌక పేటెడ్ పేనా, ఒక సిరాబుడ్డి, 1 నిబ్బు, 1 క్లిప్పింగ్ వెల రు. 4-4-0. ఈ పేనాను కొనువారలకు వై చెప్పిన గడియారము ఒకటి బహుమతిగా యివ్వబడును. మదరాసు మెయిలార్డరు కంపెనీ, (838) చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

ఆత్మజ్ఞానా.

శరీరమును విడచినతరువాత అత్యున్నత.

చిన్నముల సజ్జానమును గురించిన శాస్త్రీయపర్య గ్రంథకర్త:- షా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. డి.

చిన్న నైజా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0-8-0

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాస్వామియము

పోస్ట్ బాక్సు 212, మదరాసు

తత్వము దరఖాస్తు చేయించు.

కొద్దిపకులు మాత్రమే.

భారతదేశ సేవకు రాలైన

లోకమాత ఆనిబిసంటు చరిత్ర

ఇది ఆంధ్రదేశ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శియగు

గా. హరినర్సోత్తమరావు పంతులు ఎం. ఏ.

గారిచే సులభమైనది వ్రాయబడినది. వెల 12 అణాలు.

తత్వము ఈ క్రిందివిభాసమునకు వ్రాయుడు:-

(916)

ఉత్తమగ్రంథాలయము 145, టంకసాలవిధి సాహుకార్షేట, మద్రాసు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రముకొరకు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయబడిన

"ఆంధ్ర శిగరెట్లు"

881

(కోడిపుంజ మార్కు గలవి)

స్వదేశీవ్యాపారమును ప్రోత్సహింపరచ దలచిన ప్రతివారును భరతఖండమున వెరిగిన మేల్తెచ్చగాకుచే జేయబడు కోడిపుంజ మార్కు ఆంధ్ర శిగరెట్లనే కొనుచు. వెల సరసము. యంతమాత్రమును విదేశీ శిగరెట్లకు తిసిపోవు. పాకెట్ 1-కి ఆరు శిగరెట్లుగల మారు పాకెట్లుగల పెట్టె 1-కి వెల రు. 1-8-0

మారు పెట్టెలుగల కేసు 1-కి వెల రు. 118-12-0

ఒక కేసుగాని, పైగాగాని తీయువారికి పెన్వల్ కనుగొను ఇవ్వబడును

యూనివర్సల్ టుబాకో కంపెనీ,

6, జనరల్ పీటర్సురోడ్, మాంటూరోడ్ పోస్టు, మదరాసు.

Special Large Type Edition
CELEBRATED NOVEL, IN BIG TYPES

MARY PIERCE
Or The Memoirs of a Maid Servant.
By G. W. M. REYNOLDS in 8 Volumes
Rs. 5 Single Volume An. 12, printed in glazed paper, and contains more than 1,500 pages. This novel is one of the Masterpieces of Reynolds, full of gripping and Thrilling interest throughout. Only a limited number of Copies are printed owing scarcity of paper.

The virgin's kiss or the Bronze Statue.
By G. W. M. REYNOLDS in 4 Volumes, Rs. 2 Single Volume An. 12. This novel is unrivalled in fluency plot and description of nature, art and love and characters, and is one of the excellent productions of Reynolds. Only a limited number of Copies are printed owing to scarcity of paper. Apply sharp:-

Superior Watch Co.,
POST BOX No. 167,
536 (A.) MADRAS E.

TRY AT ONCE!! TRY AT ONCE

AMRUTANJAN
BEST INDIAN PAIN BALM.
PRICE 8 ANNAS PER BOTTLE
SOLD EVERYWHERE.
Our Catalogue sent free on application.
AMRUTANJAN DEPOT,
Bombay & Madras.

Encourage Swadeshi Industries
BY
Buying Swadeshi Goods

ANDHRA KNITTING FACTORY,
220, CHINA BAZAAR ST. MADRAS.
Socks and Stockings in different colours and sizes can be had at moderate rates.
Trial orders Solicited.

నోటీసు.

గుంటూరు కాటన్సుజాట్ వేపరుమిల్సు కంపెనీ (లిమిటెడ్)

ఇందువల్ల సర్వజనులకు తెలియజేయునది యేమనగా :—

(921)

ఈ పైని ఉదహరించిన యంత్రశాలయందు ఆ 1917 సంవత్సరం డిసెంబరు 5 వ తేదీనుండి ఆ 1918 సంవత్సరము నవంబరుతో అంత్యమయ్యెనుమారు 12 మాసములకు సంచలు తయారు చేయించుకొను టాక్సుకు కంపెనీయొక్క రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసువద్ద గుంటూరు పట్టణమందు రహదారి బంగళాకు యెటుట మ్యునిసిపల్ 1885 నెంబరు గల గృహమువద్ద యీ నెల 16-17-18 తేదీలను ప్రతి రోజు మధ్యాహ్నము 3 గంటలు మొదలు 5 గంటలవరకు బహిరంగమైన వేలము మూలముగా అమ్మబడును. యెక్కువ పాటదారుని పేర పాట ఆఖరు తేదీయగు 18-1-17 తేదీ సాయంత్రం 5 గంటలకు కొట్టివేయబడును. అనగా ఆఖరు పాట దారుని పాటపూ ఖాయపరచబడును.

సదరు వేలంపాట పాడదలచినవారు యీ క్రింది షరతులకు బాధి పట్టవలెను.

1. యంత్రశాలయందు 50 మగ్గములుగలవు. 500 పౌనులు తూనికె గల పుట్టెకు గోగునారను సదరు శాలయందు తయారుచేయుటకు కంపెనీ వారికి ఆఖరు పాటదారు ఇచ్చుటకు కంపెనీవారు అంగీకరించు లేదుచొప్పున అగుమొత్తము సదరు పాట మొత్తము అయియుండును.

2. కంట్రాక్టరు ఆఖరుపాట ఖాయపడిన లగాయతు డిసెంబరు 1 తేదీలోగా ఆ 1918 వ సంవత్సరము నవంబరు వరకు మిల్లుయొక్క కంపెనీవారుయిచ్చు నార పెడు కంట్రాక్టరుయొక్క సొంత ఖర్చులతో కంపెనీవారి పేరచు రు 10000 ఫదివేలరూపాయలకు నవంబరు వరకు పైర్ యిం శ్యూరెక్సు చేసి యిందుకు ఇన్ శ్యూరెన్సు కంపెనీ వారికి చెల్లించవలసిన మొత్తం చెల్లించి పోలికె, శ్రేక్రిటరీ అండు బ్రజరర్సుతావున దాఖల్ చేసి సదరు కంట్రాక్టరుప్రకారము 5 వ తేదీ డిసెంబరు లగాయతు వర్కింగు చేయించుకొనుటకు కంట్రాక్టరు సిద్ధముగా నుండవలెను.

3. సదరు కంట్రాక్టరు కాలములో యితర జిల్లాల ప్రాంతములలో పండు గోగునార, కట్టె నార కాకుండా యుండేమంచినారతో వర్కింగు చేసుకొనవచ్చును.

4. సదరు వేలముకాలమందు పాడదలచిన వారు 100-0-0 నూరురూపాయలు శ్రేక్రిటరీను అండుబ్రజరర్సువద్ద డిపాజిటుచేసి పాటపాడవలెను. యిందులో ఖాయపరచబడిన పాటదారుని సొమ్ము తప్ప తతిమ వారల సొమ్ము ఆరోజుననే రిటరన్ చేయబడును.

5. యెక్కువపాటదారుని పేర పాట ఖాయ పరిచిన తక్షణమే సదరు కంట్రాక్టరు రు 5000 లు అయిదువేల రూపాయలు శ్రేక్రిటరీను అండు బ్రజరర్సువద్ద డిపాజిటు చేయవలెను. అట్టి మొత్తము భర్తికి వేలము పాటయందు డిపాజిటు చేసిన 100 రూపాయలు పోను తక్కిన 4900 లు నాలుగువేల తొమ్మిదివందలు రూపాయలు డిపా జిటుచేసి తక్షణం రసీదు పుచ్చుకొనవలెను. కంపెనీవారివద్ద కంట్రాక్టరు డిపాజిటు చేసిన 5000-0-0 అయిదువేల రూపాయల మొత్తము కంట్రాక్టరు షరతు ఆఖరు మాసము అనగా 1918 వ సంవత్సరము నవంబరు నెల ఆఖరు భాగమందు కంపెనీ లెఖలయందు సదరువర్కింగు పాట్లను క్రింద కంట్రాక్టరుపేర జమ కట్టబడును.

6. కంట్రాక్టరు గోగునార పని జరిగినరోజు 1-కి అవుట్టరక్ 16 పుట్లకు తక్కువలేకుండా కం ట్రాక్టరు పూర్తి వాయదాకు లెఖ లప్పచెప్పు జవా బుదారి కంట్రాక్టరుదియగు యున్నది. సదరు కం ట్రాక్టరు అసంతములో యెప్పుడైనా శ్రేక్రిటరీను అండు బ్రజరర్సు అడిగినప్పుడు లెఖ చూచుకొని దరహామీద 16 పుట్లవంతున లెఖ వచ్చుచెప్పు వలెను. 16 పుట్లకు వర్కింగు తగినప్పుడు కంపెనీ వారికి కంట్రాక్టరు కంట్రాక్టు లేదు ప్రకారం అయిన సొమ్ము కట్టియిచ్చి రశీదు పుచ్చుకొనవలసి యుండును.

7. మూడుమాసముల వర్కింగు సరిపొయ్యె నారమిల్లువారు యిచ్చిన పెన్షులో గోగునారనిల్వ నుగురించి కంపెనీ వారు అడిగినప్పుడు కంట్రాక్ట రు వైవిధముగా నిల్వచూపిస్తూ యుండవలెను.

8. టెల్లునేతకాకుండా 44 x 28; 40 x 29; 34 x 28 ఇంచెసు కొలతలు గల సాదాసంచు లను కంట్రాక్టరు సప్లయచేయు గోగునారతో కం పెనీవారు అన్ని ఖర్చులు భరించి తయారుచేయు దురు. సదరు గోగునారను కంట్రాక్టరుతన స్వంత ఖర్చులతో తూనికవేయించి యంత్రశాల యొక్క హాలునందు కంట్రాక్టరు వప్పగించవలెను. యం త్రశాలయందు తయారుచేయబడు సంచుల బేళ్లను కంట్రాక్టరు ప్రతిరోజు వప్పగించుకొని వెంటనే యంత్రశాల ఆవరణము నుంచి తీసుకొని పోవ లెను.

9. యంత్రములు చెడిపోవడము లేక విరిగి పోవడము యంత్రమునకు నవసరమైన నిల్వసామా నులు, యంత్రపు భాగములు యూరోపు దేశము నుండి రాకపోవడము లేక పనివాండు సమ్మెకట్ట డము, వైవిధికరాజీకములవల్ల కలిగే ఆలశ్యముకు మరియు కంపెనీవారికి వల్లపడని యితర సంగతు లచేత ఆగిపోవడము గాక తతిమ్మ రోజులకు పని చేయుటకు కంపెనీవారు పూనుకొనుచున్నారు.

10. కంట్రాక్టరు సప్లయచేసిన గోగునారతో సాధ్యమయినంత హితకరముగా పనిచేయుటకు సిద్ధముగా నున్నారు గాని తరుగు వగైరాలకు, రద్దుకు, పూచీదాల్లకారు, అనివార్యమైన కారణముల వల్లగాని, కంట్రాక్టరు లోపములవల్లగాని పని చక్కగా జరుగనియెడల అందుకు కంపెనీ వారి జవాబుదారి యంతమాత్రము లేదు.

11. యంత్రశాలకు పూర్తిగా పని కలుగు లాగున అవసరమయిన గోగునారను సప్లయ చే యుటకు కంట్రాక్టరు బద్ధుడయి యుండవలెను. అదియు గాక కంపెనీవారు తయారుచేయు సంచు లకు బస్తాలుగా కట్టుటకు అవసరమయిన త్రాళ్లు కంట్రాక్టరు సప్లయచేయవలయును. బస్తాలు కట్టు ట యందు పువయోగించు గోని గుడ్డ కంట్రాక్టరు యిచ్చు నారతో కంపెనీ వారు తయారు చేయు దురు.

12. ఎప్పుడైనను మిల్లుపని చేయుటకు కావ లసిన గోగునారను సప్లయచేయుటకు కంట్రాక్టరు తప్పిపోయిన యెడలను, మిల్లు పనిచేయక ఆపు దల చేయవలసి వచ్చే యెడలను, పయిని చెప్పిన 16 పుట్ల ప్రాప్తికి కంట్రాక్టరు నార సప్లయ చేయక తప్పిపోయిన రోజులకు కంట్రాక్టు లేదు ప్రకారము కంపెనీవారికి రావలసిన దిగు బడి బాపతు సొమ్మును కంట్రాక్టరు కట్టి యివ్వ వలసి యుండును.

13. సదరు కంట్రాక్టరు షరతు కాలములోపు నకు కంట్రాక్టరు సప్లయచేయు నారమట్టుకు మాత్రమే పనిచేయుటకు కంపెనీవారు పూనుకొను చున్నారు. కంపెనీవారి సమ్మతనయిన కంట్రాక్టరు వలన ఆక్రమణ కాబడిన కంపెనీవారి తాలూకు స్థలము లేక నారపెన్డచు షరతు ఆఖరుననే తక్షణం కాపీచేసి కంపెనీవారికి మంచి స్థలిలో వప్పగించి వారివలన రశీదు పొందవలెను. అట్లు జరుగని యెడల షరతుకు మించి వాడుకున్న రోజులకు పెన్డకుగాను రోజు 1-కి రు 20-0-0 యిరవయి రూపాయల చొప్పున కంపెనీవారికి కంట్రా క్టరు యిచ్చుకొనవలసి యుండును.

14. కంట్రాక్టరువలన కంపెనీవారికి డెలివరు చేయబడి గోగునారను సంచులుగా తయారుచేసి నందుకు అయిన ఖర్చులు అనగా కంట్రాక్టు లేదు ప్రకారము అయిన చార్జిన్ని మరిన్ని 6-వ పేరాలో నుదహరించబడినరో 1-కి 16 పుట్ల ప్రాప్తికి రావ లసిన సొమ్ముతో 15 రోజులకు ఒకసారి అనగా గత 14 దినములకు అయిన చార్జి 15-వ రోజున కంట్రాక్టరు కంపెనీవారికి రిజిస్టరీ హెడ్డాఫీసులో సాయంత్రం 5 ఘంటలలోగా చెల్లించుతూ యుండ వలెను. అట్లు చెల్లించుటకు తప్పిపోయిన యెడల తప్పిపోయిన ప్రతిరోజు 1-కి రు 50-0-0 యాభయి రూపాయల చొప్పున అపరాధం కంపెనీవారికి కంట్రాక్టరు నిరభ్యంతరముగా చెల్లించవలెను.

15. కంట్రాక్టరు పాయిదాల ప్రకారం 15 రోజులకు ఒక పర్యాయము సొమ్ము చెల్లించక పోయినను మూడేసి మాసములకు వర్కింగు జేయుటకు నార తగిన నిల్వచేయక పోయినను సదరు కంట్రాక్టరులోని షరతును ప్రకారం జరగని యెడలను శ్రేక్రిటరీను అండు బ్రజరర్సు కంట్రాక్టు క్యాకశల్ చేయుటకున్న కంపెనీవారికి కాబడె అన్ని విధములయిన నష్టములకున్న కంట్రాక్టరు వల్ల వసూలు పర్చుటకు సంపూర్ణమయిన హక్కు కలదు.

16. 15-వ పేరాలో నుదహరించిన సందర్భ ములు తటస్థమయినప్పుడు శ్రేక్రిటరీను అండు బ్రజ రర్సువల్ల లిఖిత పూర్వకమైన పుత్రపు లేకుండా అప్పటికి (మిల్ కాంపాండు)లో నిల్వవున్న నార గాని తయారయిన సంచులు లేక బేల్లుగాని, తీసు కొని వెళ్ల కూడదు.

17. ఈ కంట్రాక్టు యెవరికి అయిన శ్రేక్రిట రీను అండు బ్రజరర్సు అనుమతి పొందకుండా యెవరికి సదరు కంట్రాక్టు ట్రాంసుఫర్ వగైరా యేలాంటి అన్యాయకాంక్షములు చేయకూడదు.

18. శ్రేక్రిటరీను అండు బ్రజరర్సు యెక్కువ పాటదారునే విధిగా అంగీకరించుటకు బద్ధులుగారు. యెక్కువ పాటదారుని యితర కారణములచే వప్పుకొనకుండా వుండుటకు వారికి హక్కు కలదు. శ్రేక్రిటరీను అండు బ్రజరర్సు పాటదార్ల వల్ల సెక్యూరిటీ తీసుకొనుట అవసరమని తోచే యెడల అట్లావారు చేయుటకు హక్కులేదు.

గుంటూరు.

2-10-1917

వైండాఫ్ టెంకట చలపతి
లింగమల్లు రామచంద్రారావు
శ్రేక్రిటరీను అండు బ్రజరర్సు

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

పొన్నపు నొప్పుల బాధ

దోలును. వాయువు

పోట్ల బాధగొల్పును.

సుఖానందగలిగి యుండును.

కత్తియంటినుండిదడినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేశ మంది

తరహారుచేయబడు ముద్రముందు.

దీనిని విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనం డిప్లో. } 109, ఫ్రెంజ్ స్ట్రీట్, బొంబాయి, }
6, తంబుకెట్టి బి. న. గ్రామం.

శుక్లనక్షత్రమునకు దివ్యోపధము

శుక్లనక్షత్రవాగ్దేగ్రస్తులగు విద్యార్థులకు
అమృతముగ పుచ్చెయును. వెల రు. 1.

కె. ఎల్. ఎ. సింహా బ్రదర్సు
(915) నేటిపు డాక్టరు, రాజమహేంద్రవరము.

వరసంహస్యము

అద్భుతమగు డి.కె.క్లిప్తనవల. 256 పేజీలు
క్యాల్క్యులేటరు 1-8-0 చందాదాతలైన 1-0- మాత్రమే.

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము:—
నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

అత్యుత్పత్తిమైన జ్యోత్స్నము

మీ సహకారమును తేవీవిగాని లేక మీ నయస్సును
నమ్మి మిమ్మలకు లేక మీ జాబును వ్రాయుచేయు గాని
తెలుసుకొనును. మీ తీవ్రతలమును సంపూర్ణముగ ఒక సం
వత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకు గాను మీ రొకరూపా
యిన మాకు పంపవలెను. మా జ్యోత్స్నముయొక్క శ్రేష్ఠతను
గూర్చి మంథకోణములలో వ్రాశోద్భవకీలుగనున్న టి. కే. శివ
రామయ్యగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యుత్పత్తిమయగ ఈ సంవత్స
రమునకు ఇనుమంతయు విరుద్ధములేకుండగ నిజమైన దృష్టాంత
తము నిచ్చినది.

డి. కె. లింగి అస్సోలాజికిలు బ్యూరో
902 హోదారము, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - కిలుములు - డెరాలు - గ్యాసు దీపములు -
బొమ్మల కాగ్జులు - గాడి పుస్తకములు విక్రియించెదము.
క్యాటలాగు కావలెనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము,

ఒక రోజు ప్రస్తుతమున స్వర్ణపతకము బహుమతిగ
నొసంగబడినది. ఆహోపరస్పరా రిజిస్టరుకాబడినది.

జగదీశ్వరమైన నువాసనగల
సెంటు. పరిమళమున్న సెక్కునాల్లం
దును. ఒకమాత్రం కొని దీని యధాధ
మును పరిశీంపుడు.

ధరలు

1/2 డౌన్ బుడ్డి	2-0-0
1 డౌన్ బుడ్డి	0-12-0
1/2 డౌన్ బుడ్డి	0-8-0
కార్డు	0-1-0

పరస్పర తలనమును గూడ పరిశీంపుడు. దీనిలో
లోనా సంబంధ మగు చదువు లేవియు కలియుట లేదు.
సప్రసిద్ధమైన తలనా సీసా 1-కి రూపాయి. పోస్టేజీ చేరు.

ఒక అణాచీటిని పంపినచో నమోనాకు ఒక చిన్న
సీసాతో చదువుచితముగ పంపబడును. (490)

డి. పరస్పర పెర్ఫ్యూమరీ కో,
నెం 1, వైఫోని, బొంబాయి నెంబరు 8.

జాతీయోత్సవములు.

సర్వ సాధారణముగా లోకమున చేయుమని పలుకు
వాడేగాని పరిశీలన చొప్పున వాచరించువాడు లేడు. ఏ విష
యమైనను అనుభవజ్ఞానముతో పరిశోధించినచో తత్వము
బోధపడకపోదు. ఉద్దేశించుకొనినదే ఆచరణలోనికి తెచ్చుట
అసంభవముగాన ప్రాథమికావస్థలో ఉద్దేశ్యములను వాగ్దా
పముననో మరి యేవిధముననో వెలుగుండుట సమంజసము.
మనజాతీయ తత్వమును అనుభవజ్ఞానమున నుంచవలసిన విధ
మున నుండుటకు కొన్ని ఆసౌకర్యములు లేకపోలేదు. అయి
నను తనకే నిష్ఠతో పనిచేసిన అన్నితత్వములను దాటగలము.
ఒక్కొక్కజాతి తత్వము ఒక్కొక్కవిధమున నుండును. వారివారి
జాతీయ ఉత్సవములందు, వారివారి కవచములయందు వారి
వారి యాటలయందు, వారివారి దేశభాష గ్రంథముల
యందు, వారి వారి చేయ యు ల యందు,
పరిపరి విధముల వెలువడుచుండును. ఇందున అభిలక్షిత
రాష్ట్రీయ ప్రజలను ఏకత్రాటియిన నడచునది జాతీయ ఉత్స
వములు. ఇదివరలో అక్షిరశుద్ధి గలవారలు నూటికి 90 నుండి
కుడింబరిత్యయననే తృప్తి జెందవలసి యున్నది. ఇట్టి వాళ
కుడింబరిత్యయన కాధారము స్కూలు వాకరీ (ఉద్యో
గము) తప్ప వేరేమియులేదు. అథవా ఉండినను గొప్పగొప్ప
పర్వక సంఘములు వస్త్రాలు పరదేశీయులచే స్థాపింపబడి
యుంటున్న నచ్చుటకు కూడ భారతీయుల కార్యమున అనుగుణ
ముగా నుండదు. స్కూల్లో చదువుచున్నవారు, తరువాత
ఉద్యోగమున నిమగ్నము. పలుచేయములు చేయునప్పుడు వీరికి
ఆట విడుపుదినములు గాని విశ్రాంతి నియమదినములు గాని
(holidays) ఇవ్వకుండా ప్రతిఆదివారమున క్రైస్తవసంవత్సరమున
ఈజ్యుటండుగలును. ఇందున క్రైస్తవసంవత్సరమున
హిందువులవి కాకపోవుటచే సదరుదినముల కొన్ని కొన్ని తావుల
గురువారపుచేయువారలను వారివైతనిభీచేయువారు నయభయ
ముల పనిచేయుచువాడుక ఉన్నట్లు అందరకు విశేషమే. ఇకను
భారతీయుల పండుగలకు సెలవుదినములు లేవని వాడుభిప్రాయ
ముకాదు. వీరికి జాతీయతత్వమును అనుభవజ్ఞానములతో ప్ర
వేశ పెట్టుటకు తగిన పద్ధతీలేదు. ఈ సెలవుదినములు ఎట్లు
ప్రవర్తనమున నేర్పడవలె తెలియదు. విద్యాయకచక్రము పండు
గకు సాధారణముగా తొమ్మిదిరోజులు ఉన్నప్పుడు జరుగ
వలసియుండుట అందరకును తెలిసిన విషయమే. అట్టి పండు
గకు ఒకదినమే సెలవు. శ్రీరామనవమి సెలవు వైష్ణవులకు
మాత్రమే. దసరా నవరాత్రులు—అయుధపురాజ యని పేరు.
ఏయే గూయధములను పూజచేయవలెనో ప్రస్తుత వైదిక
స్థితిని అనుసరించి చెప్పటకు వీరులేదు. ఈ ఉత్సవములకే
“దేవీ నవరాత్రులు” అని వాడుకకలదు. “వి జ య ద
శమి పండుగ” అని చెప్పట కూడ కలదు. ఇట్టి పండుగకు
ఒకరోజు సెలవు. తప్పితే రెండురోజులు. దీపావళిపండుగ
నరకచతుర్దశి ఒకొక్కప్పుడు ఒకరోజుననే తటస్థించున లేక
తరుచు రెండురోజుల పండుగ. అప్పుడప్పుడు మూడవరోజువార
సంకరమో లేక ఆదివారసంకరమో తటస్థించునప్పుడు మా
త్రము జాతీయసెలవు దినములు కలసివచ్చును. కానదహనము
చాలచుండికే కథయే తెలియదని వ్రాసిన అతిశయోక్తి కానే
రదు. అమావాస్య పూర్ణిమ వస్త్రరా దినములు లేఖలోనే
లేవు. “జాతీయసంవత్సరము ఇవియే పండుగలా” యనెను

ప్రశ్న కలుగవచ్చును. వారివారిపత్తులను ఆచారములను
అనుసరించి వారివారి జాతీయముత్సవములకు సెలవు దినములు
దొరకవలెననెడు విషయమునకే యందరును పాటుపడవలెను.

ఈవిషయమునందు మనలను మనమే నిండుచుకొన
వలెను. తమము తాము గౌరవపరచుకొననియెడల పరులవల్ల
గౌరవహాస్యముకాగని అంశమునచనముకలదు. కావున నిక నై
నను, అత్యగౌరవస్థాపనాధ్యము సాధ్యమయినంతవరకు ప్రారం
భముచేయుట చేయదు. ఇట్లు త్రోవ చూపుటలో ప్రతి
కలు జనులకు మహాపకార మొనగించుచున్నది. ఇప్పటికిని
చెప్పకొంటే సిగ్గు. మనవారిలో సగమున సగముమండికై నను
తిధికరణ నక్షత్రయోగములు తెలియవు. వాగ్దాములు అంశ
యానందమునకు ఉన్నవి గనుక జ్ఞాపకము పోలేదు. పర్వ
దినములు అనినచో తెలుగు నియంతువు వెదకవలసి వచ్చును.
పత్రికలలో సంవత్సర మాసలిఖులు చేయుట మిక్కిలి సహ
కారి. జాతీయోత్సవమును నూచించుచున్నది. దేశభాషలలో
ప్రకటింపబడు దైనికపత్రికలు కూడ ఏల అంశముపద్ధతినే
అవలంబించవలెనో తెలియవచ్చును. దీనికి కారణ మేమియు
నుండదు. ఏమోఆచరణ ముట్టువచ్చుచున్నది. దేశభాషలలో
ప్రచురింపబడుపత్రికల—ముఖ్యముగా దైనికపత్రికల—
అధిపతులందరును తేరి మన సంవత్సరప్రకారము రాబోవు
జాతీయ ఉత్సవములకును విశ్రాంతినియను దినములకును—
అమావాస్య పూర్ణిమదినములు వస్త్రాలు—ప్రతికాధిపతుల
సమావేశముననో చర్చించి ఆయాదినములను ఏర్పాటు
చేయుదని నమ్ముచున్నాను. మొత్తమువీధి సంవత్సరమునకు
విశ్రాంతిదినములు కేరీరాగోగ్యమునకు కావలసినసంఖ్య యుం
డును. ఈ మార్పునుండి రాబోవు ఫలితమునకు వెలచేయ వీలు
లేదు. ఇట్టియాన్న జాతీయ తత్వస్థాపనమునకు పోడుపడును
గాన నీవిష్టాపన మొనరగోనికి తెచ్చుచి దేశభాషాదైనిక
పత్రికాధిపతులు ప్రార్థితులు—“జాతీయోత్సవాని”

గుంటూరుజిల్లా తెనాలితాలూకా తెనాలి గ్రామ
నివాసియగు బ్రహ్మశ్రీ గుంటూరు పూర్ణిరామ కాస్టులు
ఈకేసరిగి గ్రామమునకు విచ్చేసి యీ సెల నె 6 ది “నైతావ
ధానం” జొనర్చి. దీనిని తెలికించుటకు యిందుమించు రెండు
పంజలమంది సభ్యులు వచ్చియుండిరి. వీరి విద్యయందు కడు
బాగూతులై సభ్యులచే మెసంగబడిన “ఆంధ్ర” “ఆంధ్రేయ”
భాషా సమస్యలను చక్కగ వ్రాసి నేత్రోత్సవము గావించి
చి ఎల్లరచే కొనియాడబడిరి. మరుదిన మాదివారము సాయం
క్రిము వీరు సంగీతముచే ఎల్లరచనంబుల నాకర్షించిగాన మాధు
ర్యముచే సంతోషముతో చిచ్చులంచేసిరి.—(పురవాసి)

అమలాపురం తాలూకా అయినదిల్లి గ్రామమునందు
నాలుగుమాసముల క్రిందట కలరా ప్రవేశమైనది. ఇంతవరకు
తగ్గలేదు. రమారమి 100 మంది మరణించిరి. పల్లెటూరిలో ఇంత
వీక్షకాలము ఈవ్యాధియుండుటవలన ప్రజలు భయభ్రాంతు
లై యున్నారు. పశువులకు మెకవిషము బాధ్యము కలిగిఅవి
యును మరణించుచున్నవి. గ్రామసభ్యమునందును పాలము
లందును మట్టితెచ్చిండును ఏర్పడినగుంటలలో నీరునిలిచియున్న
ధము వ్యాపించి దానిమూలమున కలరా ఎక్కువగు చున్నదని
మాయభిప్రాయము. ప్రభుత్వోద్యోగులుమా గ్రామాగోగ్యమును
లక్షింపకయూరక మున్నారు. దయాచయులగు ప్రభుత్వము
వారు వైద్యోద్యోగులను మున్నగువారిని పంపి గ్రామమున
కారోగ్యవానముచేయు బాధితులు—బంగారు గురుమూర్తి.

జ్ఞాపకపాటితులకు వరము: బహుదేశ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అపరిమిత రక్తమువలన జనించు వాద్యములకు కిరీటువనటి మందు. మరుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను
చెడ్డను, ప్రాణనొప్పులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన కక్షకుబ్ర కాఠిణి (28)

కనా విధిసాగ్నిపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. కిరీటువనటి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును, కారణసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. కిరీటాగోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర ముండుటకు 4 డౌన్సుల బుడ్డిలో అమృతము.

ప్రొత్పెటె:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఏక భాషావిప్ర శంస
ఇది శిశువులకంటే అమృతము వలెవిధము.
వెల 0-1-0-0 పోస్టేజీ అంగకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యాప్రవృత్తి.
ఇది ప్రయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
గ్రామంబడినది. వెల 0-4-0-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

3. 2. 4. 5.

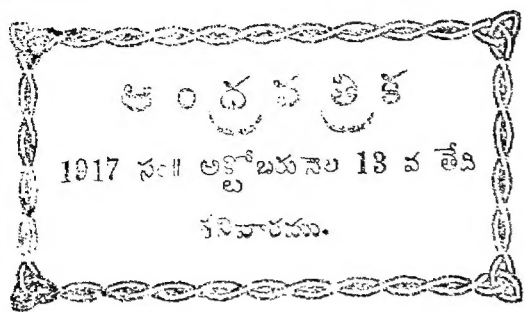
ఈ దేశభక్తి భావజనకము లగు కర్మలను మనదేశమున నెలకొల్పినపు డొక కష్టము గాన్నించుచున్నది. భారతజాతి యందు పొందువులు, మహమ్మదీయులు జోరాస్త్రియునులు, క్రైస్తవులు మున్నగు వారు కలరు. వీరియందొకరి మతాను సరణునుగు క్రియలు వేరొకటికి పనికిరావు. ఈ సమస్యా పరిష్కార మంత కష్టసాధ్యము గాదు. మన దేశమున జరుపు దేశభక్తి క్రియలన్నియు ప్రత్యేకముగ నొకజాతికిని, నొక మతమునకును సంబంధించునట్లుండక భూత కాలదేశ చరిత్రానుబంధముగను, సకల జాతులయందలి మహనీయుల మహా కార్యముల శుద్ధిబిందునవిగను నుండవలెను. కావున ఆధునిక భారత దేశమున కృష్ణజయంతి, శివాజిజయంతి, అక్బరు జయంతి, రామమోహనజయంతి, క్రైస్తుజయంతి మున్నగునవి యుండినయెడల దేశములోని ప్రత్యేక జాతులయందు దేశభక్తియు, నుత్తభక్తియు త్వరితముగా వ్యాపించి జాతీయైక్యతకును అన్యోన్యసహాయమునకును అనేకవిధముల తోడుపడగలవు.

మనము నిజమగు దేశభక్తులగు నెవల మనజాతీయ
లక్షణముల గారవింపుచు, జాతీయసారస్వతమును, నేమభాష
లను, గుణములను విడనాడక, భారతజాతీయ నాగరకమును
ప్రపంచమున నెల్లెడల వ్యాపింపజేసి, తన్మూలమున మానవా
భ్యుదయమునకు తోడ్పడవలయును. మనదేశములోని లోప
ముల సంస్కరించి, మగణముల పెంపొందించుట మనవిధి.
మనదేశనామోచ్చారణ మాత్రమున, మనము సగర్వమానముల
మై, తత్ప్రేవాపరాణులులమై, తదుద్ధరణార్థము మనసర్వస్వ
మును ధారవోయి యిచ్చించి, భారతదేశమును బ్రిటిషు సా
మ్రాజ్యమున తిలకముగజేసి నాగరక ప్రపంచము
యొక్క సన్మానముల నందుదుము గాక!

వ్యవహార చంద్రిక :- ఇది గ్రామ మునసభు
కరణము, స్త్రీపరుగు మస్తాలు, గొప్పరైతులు, జమీందారులు,
వ్యాపారీలు మొదలగువారందరికి అనుకూలముగా నుండు
టకు నూతన ఆట్ట నమసరించి తెనుగున వ్రాయబడియున్నది.
వెల 12 అణాలు. అయ్యర్ అందు గావున,
(89%) కృష్ణమనాముని ఆగమారం మద్రాసు.

ప్రకటనము

సోమవారమునాడు ఆంధ్రపత్రిక మహాలయ
ఆమావాస్య యగుటచే, ఆదివారమున పత్రిక వెలు
వడదు. (ఆం. సం.)

బొంబాయి పిమ్మటగారు:

జర్మను నిరంకుశాభిమానము.

ఆంగ్లప్రభుత్వ పరిపాలనపు ముఖ్యలాభము
హిందూదేశమునందు స్వాతంత్ర్యేచ్ఛను గలిగిం
చుటయే యని భారతీయులచే గొనియాడబడు
చున్నది. మెకాలే ప్రభువు, యిట్టి స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ
ఆంగ్లవిద్యాభ్యాసము మూలమున ప్రబలి, యొకా
నొక సమయమున భారతీయులు స్వపరిపాలనము
గోరెదరని తన దూరదృష్టి నిగుడించి చిరకాలము
క్రిందబడి పోయి యుండెను. ఆ సమయ మరు
దెంచిచో, బ్రిటిషుపరిపాలనాచారిత్రమునం దది
గర్వపడదగిన సమయ మని, వారు తెలిసియుండిరి.
అట్టి సుధతరుణ మరుదెంచినది. భారతీయులు
స్వాతంత్ర్యపు రుచిని చవిగొన గుమాహులై యు
న్నారు. అటుల యుండకుండుట కెటుల సాధ్య
మగును? ఆంగ్లదేశచక్రవర్తిచనువు వారెల్లరును,
స్వాతంత్ర్యపాండర్యము గ్రహించక యుండజా
లరు. నిరంకుశమునండి ఎటుల బయలుపెడలి,
ఆంగ్లదేశము ప్రపంచమునం దెల్ల నాయకత్వము
జహింపుచున్నదో గనుగొనిన చారెల్లరకును స్వా
తంత్ర్యేచ్ఛ అనింపకమానదు. ఇందుకు దోడు
రాజకీయవిద్యనైపుణ్యము నిచ్చు బయ్య, మొదలగు
వారిగ్రంథముల బడించు పాఠకులకు, స్వాతంత్ర్యా
భిమానము నెల్లి విరియుట నిశ్చయము. ఇట్టి యు
దాచాళయములతో నాంగ్లవిద్య భారతీయుల కింత
వరకును గరువగునది. ఆపాఠముల వడించి, స్వా
తంత్ర్యజ్వలపూరితులై భారతీయులు స్వపరిపా
లనాశయమై యుండుటయం చాశ్చర్యమెడియను
లేదు. ఇందుకు బోడుగ, స్వాతంత్ర్యమునకును
నిరంకుశమునకును ప్రస్తుత సంగ్రామమున ఘోర
మగు పోరాటము జరుగుచున్నది జర్మను రాజ్యము
స్వల్పకాలపు స్వాతంత్ర్య మునుగంటజేసి, ప్రవ్యవ
నిరంకుశమును భూమిపై స్థాపింప సమర్థుడని.
స్వాతంత్ర్యమున బుట్టి పెరిగిన, ఇంగ్లండు, ప్రాన్సు
ఆమెరికా మొదలగు దేశములు, స్వాతంత్ర్యము
నావడుటై దగ్గప్రాణనష్టముల నరకు జేయక
ద్వి సంగతుల ముందువున్నవి. స్వాతంత్ర్యపక్షము
విజయము గాంచునకు, యొరవొక కట్టి నిడమని
శపథము గావించినవి. ఈ కారణముచే, ఆంగ్లదేశ
శత్రు ప్రతిజ్ఞహిందూదేశము నుత్సాహపూరితము
గావించినది. స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్యము నొసగ
భారతదేశమిప్పుడు వాంఛించుచున్నది. మెకాలే
గారు నుడివిడుటల, యీ సమయము ఆంగ్లదేశ
చారిత్రమున సుఖోదర్శక సమయము. ఇట్టి తరుణ
మున ఆంగ్లహైందవులు సంగ్రామాదర్శము
లకును, ఆంగ్లరాజకీయ ప్రకటనములకును, విరు
ద్ధముగ దేశముల యాశయములపై శీతలోదకము
జల్లుచున్నారు. స్వాతంత్ర్యవాతావరణములో ని

రంకుశము జెరుగ నేరదు. ఆకారణముచేతనే నిరం
కుశమునకు బేరెన్నికగన్న, రుష్యాదేశమున నిరం
కుశము రూపుమాసి, ప్రజాస్వామికప్రభుత్వము
స్థాపింపబడినది. రుష్యాలోని నూతనప్రభుత్వమును
ఆంగ్లదేశప్రధానమంత్రిగారు రభసించి ఉన్నారు.
జర్మనీదేశములో గూడ, ప్రవ్యవనిరంకుశవిధాన
మడుగంటినచో, సంధి కొడబడెదమని మిత్రమం
డలి వారు పలుకుచున్నారు. ఏలనన, ప్రజాపరి
పాలనము జర్మనీలో స్థాపింపబడుచో, మిత్రమం
డలివారి ప్రతిజ్ఞ నెరవేరును. ప్రపంచమందంత
యు, ప్రజాపరిపాలన మేర్పడి, ప్రజలలో సంతృప్తి
పెరుగును. ఇట్టి సంతృప్తి పెరిగిన కొలదిని, ప్రపం
చ శాంతికి మార్గమేర్పడి, యికముందు ప్రపంచ
సంగ్రామములకు నాగరిక దేశము లెవ్వియును
లోనుగావలసిన యవసరముండదు.
ఇట్టి కరిస్థితులలో బ్రిటిషు జాతివారెవరును,
భారతదేశీయశయములకు ప్రతికూల భావమును
గనబడుట స్వవచనవ్యాఖ్యలే మగును. కాని
హిందూదేశములోని ఆంగ్లేయులనేకు లిట్టివైరు
ధ్యము వహించుట శోచనీయముగ గన్పట్టును.
వీరు యూరపుదేశమున కొక సిద్ధాంతమును
హిందూదేశమునకు వేరొక సిద్ధాంతమును ప్ర
యోగించుట విచిత్రముగ నున్నది. బొంబాయి
మతగురువుగారు ఆంగ్లోహైందవవిమర్శకులమించి,
వేరొకమార్గము ద్రొక్కిరి. వీరి ప్రతిభ మాత్రము
ఎల్లరచే గొనియాడబడదగినది! హిందూదేశము
నకు స్వాతంత్ర్య ముపయోగకరము గాకపోయి
నను, ఆంగ్లోహైందవ విమర్శకులంతవరకును ప్రజా
పరిపాలనాదర్శమునుదూషించియుండలేదు. నిరంకు
శము బాగడియుండలేదు. స్వపరిపాలనముపై భారతీ
యులభిమానము జూపుటచే గాబోలు బొంబాయి
లిషపుగారు ప్రజాస్వామికప్రభుత్వముకన్న జర్మను
నిరంకుశమే శ్లాఘనీయమనిదెలిపిరి. బ్రిటిషు సా
మ్రాజ్యమున, జర్మను నిరంకుశమునకు, నొక్కర
యినను అభిమానము జూపువా రుండినందుకు,
కైజరుగారు సంతృప్తిప్రకృత్యములు గావచ్చును!
లిషపుగారు ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వము గూర్చి
పునాలో నుపన్యసించిరి. పూర్తియగు నుపన్యా
సము జేరకపోవుటచే, వారి వాక్యరత్నము లన్ని
టిని తంత్రివార్త మూలమున వీక్షించుటకు సాధ్య
కడలేదు. హిందూదేశమునకు ప్రజాపరిపాలనా
దర్శము వాంఛనీయమూ యను ప్రశ్నకు వీరు త్త
రు వ్రుసంగిరి. ఇందుకై రెండు ప్రశ్నలనవీరు భార
తీయుల నడుగుచున్నారు.
(1) భారతీయులు స్వభావముచే ప్రజాపరి
పాలనాభిలాషులా?
(2) ప్రజాపరిపాలనాశయము ఈ తరుణమున
భారతదేశమున కుపయుక్తమా?
భారతదేశ మెన్నడును ప్రజాపరిపాలనమున
కుత్సాహము జూపలేదట. ప్రాచీన హిందూ
దేశమున వర్ధిల్లిన గ్రామ పంచాయతుల విధాన
ము వీరికి గోచరము కాలేదనుట స్పష్టము.
అవి ప్రజాపరిపాలనమున కాల వాలముల ని
చారిత్రకారులు పలుకుచున్నారు. రామా
యణకాలమునందు గూడ శ్రీరాములు ప్రజల
అనుమతిచే ప్రధానముగ గైకొని రాజ్యముజేసిరిని
గ్రంథస్థమయి యున్నది. ప్రజాపరిపాలనమునకు
హైందవుల మతవిశ్వాసములు విరుద్ధము లని, వీరు
నూతనముగ గనుగొనిరి. మానసికస్వాతంత్ర్యమును
పూర్తిగ ప్రపంచమున కొసగినది, హిందూమత
మని, శాస్త్రాత్మ్యము గూడ అంగీకరించుచున్నారు.
ప్రతిమానపునీసి, బ్రహ్మత్వసిద్ధి సాధ్యమని, "త్వం
బ్రహ్మసి" "అహంబ్రహ్మోఽస్మి" యను తత్వమును

వెల్లడిజేసిన హిందూమత సిద్ధాంతములకు, ప్రజా
పరిపాలనాశయము వ్యతిరేకమని నుడుపుటకన్న
నష్టానము వేరుండదు. "అహోతి స్వారాజ్యం"
అని ఘోషించి ఆధ్యాత్మికస్వారాజ్యమును వ్యక్తి
కరించిన, శ్రుతులు భౌతిక స్వారాజ్యమునకు ప్రతి
కూలముగ నుండునని యూహించుటదాస్యాధ్యము.
మహావ్యుదీయ మతము, మానవసమత్వము నాచ
రణయందు బెట్టుటలో పేర్కొంచినది. ఇస్లాము
మతస్థులలో, ధనికులు ధనహీను లను తీవ్రవిభే
దము, శాస్త్రాత్మ్య దేశములందువలె ప్రబలలేదు.
అందరకును సమాన స్వాతంత్ర్యము లొసగబడి
నవి. సాంఘికభేదము గాని, వరజేదము గాని
వారియందు ప్రబలలేదు. ఇదియే వారి దృఢమగు
సంఘీభావమునకు గారణము.
భారతీయులలో ప్రజాసామాన్యము పరిపాల
నాబాధ్యత వహింప నొల్లరట! వారెన్నడును
నొకరిచే పరిపాలింప బడుటకే వాంఛించుచుండు
రట! ఈ రహస్యము ఏరెట్టి దివ్యదృష్టిచే గను
గొనిరో తెలియ గుమాహల మగుచున్నది. ప్రస్తుత
హిందూదేశ పరిపాలనా విధానమే సర్వోత్కృష్ట
మయిన దనియు, స్వదేశ సంస్థానములయందు,
ప్రబలుచున్న విధానము చాల నుపయోగకర
మనియు లిషపుగారి విశ్వాసము. ఇట్టి విధానమునే
ఆంగ్లదేశము నందు గూడ బ్రవేశపెట్టుటకు వీరు
యత్నించెదరా?
వీరి యుపన్యాససారాంశ సంతయునీ వాక్య
రత్నమునం దిమిడియున్నది. "ఎన్ని దోషము
లున్నను, ప్రషియాదేశ ప్రభుత్వము నూట యే
బది వత్సరముల నుండియు ప్రభుత్వపరిపాలన
మెటుల యయోధుని వెలయవలయునో రుజు
వుకరచినది." ఈ యభిప్రాయములు స్వకీయములే
అసమాత్రమలిషపుగారులభయ మొసగుట కొంత
మేలని తోచుచున్నది. లిషపుగారి యభిప్రాయము
ననుసరించిన, జర్మను నిరంకుశము నడచుటకు
గావించబడుచున్న, యీ ఘోరసంగ్రామము నిరు
పయోగకర మని జేలుచున్నది. ఏలనన, అమెరి
కామయిన జర్మను విధానము నడచుటచే, ప్రపం
చమునకు నష్టము వాటిల్లునని, లిషపుగారి వాక్య
ములవలన, జేలుచున్నది.
ఈ మతగురువుగారు భారతీయులు స్వపరిపా
లనము గోరినంతమాత్రమున, ప్రజాపరిపాలనాశ
యమే బ్రపంచమునకు విశేషోపయోగకరము గా
దని నుడువ సాహించుచున్నారు. వీరెంతవెరగొం
దినను, ప్రజాపరిపాలనము ప్రపంచమునందు వ్యా
పించి తీరను. హిందూదేశముగూడ నట్టి వర
ముబొంది తీరును. ప్రవ్యవనిరంకుశము ప్రపం
చమునం దిక వర్ధిల్ల నేరదు. అందుచే నీ లిషపు
గార్హి వ్యక్తప్రలాపములతో గాలము బుచ్చక,
జీససు బోధించినటుల భగవంతుని వ్రాజ్యము నీ
కమునం పు స్థాపించుటపై బ్రయత్నించేరు గాక.
మాంటెగుగారి విజ్ఞాపనము.
హిందూదేశ మంత్ర మొంటెగుగారు రా
జ్యాంగ సమస్యలను స్వయముగ బోధించి నిర్ణ
యించుటకై అచిరకాలమున మన దేశమునకు
రా నున్నారను విషయము పత్రికాపాఠకులకు
విదితమై యున్నది. మొంటెగు గారికి సహచరు
లుగ నుదారస్వభావము గల చార్లెసు రాబర్న్సు
గారును డోనమూరు ప్రభువుగారును రాగలరు.
దేశాభ్యుదయమును గోరువారందరును నీ తరుణ
మును సంకల్పసిద్ధికై వినియోగించుట వివేకము.
మహాత్మా గాంధీగారు సంప్రాప్తమైన శుభకాలము
నందు మాంటెగుగారికి లక్షలకొలది సంతకములు

గల మహాజనులను సమర్పించుట యుచితమని నిర్ణయించిరి. ఆ నిర్ణయమున కనుకూలముగ బొంబయి రాష్ట్రమునందును చెన్నపురి రాష్ట్రమునందును నితర రాష్ట్రము లందును ప్రజల సంతకములను గైకొనుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సంతకములను గైకొనుటకై పుస్తకములు సిద్ధము చేయబడినవి. కోడినవారలకు ఆపు సంతకములు పంపబడుచున్నవి. కాని ప్రభుత్వమువారు నవంబరు 12 వ తేదీలోపలనే మాంటాగూగారికి పంపదలచిన విన్నపములను నిర్ణయించుట యవసర మని ప్రకటించిరి. ఈ స్వల్ప కాలమునందు పని సాధ్యమగునని నమ్ముటకు వీలులేదు. ఈ విషయమై స్వరాజ్యసమితికి ఆంధ్రదేశ కార్యదర్శియైన గా. హరిసర్వోత్తమరావుగారు వ్రాసిన జాబు నిన్నటిదియు ప్రకటించబడినది. ఆ లేఖను జదివిన వారలకు సంతకముల పని బాగుగ నిర్వహింపబడునని నమ్ముటకు వీలు లేకున్నది. కార్యనిర్వహణమున కవసరమైన యంగవిధానము లేకుండుటయే దీనికి ముఖ్యకారణమని విదిత మగుచున్నది. ఆంధ్రదేశము లైన 11 మండలంబులందును రమారమి 20,000 గ్రామములు 100 పట్టణములు గలవు. ఒక మాసమునం దీ గ్రామములందు సంచారముచేసి సంతకములను గైకొనుటకు వందలకొలది యవకులు గావలసియున్నారు. సేవాపరాయణులైన యవకులను జేరదీసి వారిని కార్యపరతంత్రులను జేయుట నాయకుల పనియైయున్నది. పట్టణములందును గ్రామములందును గల నాయకు లీ పనికి బూనుకొనిన కొంతవరకీ కార్యము సఫలముగా గలదు. కాని స్వల్పభాషేక్షలేని సేవాపరాయణుల సంఖ్య లోకమునందతిస్వల్పముగ నున్నది. రాజ్యాంగాందోళనమునకు నిలయము లైన పాశ్చాత్యదేశములందు సయిత మిట్టి పనులు ద్రవ్యసహాయముననే సాధ్యమగుచున్నవి. ఒక పక్షమువారు వారి భావములను వ్యాపింపజేయుటకై లక్షలకొలది ద్రవ్యమును వ్యయము చేయుదురు. వందలకొలది నిర్వాహకులను నియమించుదురు. ధనబలము నిర్వహణ సామర్థ్యము కార్యసిద్ధికి గారణంబుల గుచున్నవి. ఆ సాధనములు లేకను మన యభీష్టము నెరవేరుట దుస్సరము.

ఇట్టి పరిస్థితులందు మన దేశమునందు మాంటాగూగారికి పంపవలసిన మహాజనులను కేవలము స్వచ్ఛంద సేవకులవలన సిద్ధముచేయుట సంభవ మని తోచదు. ఈపని సాధ్యమైన సర్వోత్తమరావు గారు సూచించినటులు నాలుగు విధములైన లాభములు గలుగ గలవు. (1) ధనవ్యయము తక్కువ. (2) సంవిధానము గ్రామములందే వెంటనే ఏర్పడగలదు. (3) మహర్షి గంధిగారు కోరినరీతిని విషయములను బోధించుటకు వీలగును. (4) నాయకులు స్వయముగ కాయకష్టపడనక్కర లేకుండ వారు పరిశీలకులుగా నుండి నడపించుటకు వీలగును. ఆ పద్ధతి నవలంబించి పనిజేసిన యంగ విధాన మేర్పడగలదు. ప్రజలకు రాజ్యాంగ విషయక జ్ఞానము గలుగ గలదు. ప్రజలయందు గలిగిన రాజ్యాంగ విజ్ఞానము కాలక్రమమున వారియందాత్మగౌరవమును నాత్మవిశ్వాసమును నెలకొల్పగలదు. ఇదియే భారతజాతీయ నిర్మాణపు ముఖ్య సాధనము. ధనవ్యయమునకై వెనుకంజ వేసిన తలపెట్టిన పనికి భంగము గలుగునని తోచుచున్నది. కార్యనిర్వాహకులు నిర్ణయించినటులు విశేషమైన ధనమును వ్యయముచేయుట కవకాశము లేకపోయినను చేరొందిన సంఘముల ముఖమునను నాయకుల ముఖమునను కొంతద్రవ్యసహాయము నైనను చేయించి కార్యమును సాధించుట

భావ్యమని తోచుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునందు కృష్ణా గుంటూరు గోదావరి మొదలగుజిల్లా సంఘములు గలవు. స్వరాజ్యసమితులు గలవు. ఆసంఘముల ద్వారా స్వల్పవ్యయముతో విశేషమైన పని జరుగగలదు. ఆంధ్రదేశమునందు తాత్సాహికవశమైన యవజనులు గలరు. వారలకు సంచారవ్యయములనిచ్చిన దేశ సేవను జేయగలరు. ద్రవ్యము చాలదని కార్యక్రమమును సంకుచితము చేయుటయు వ్యయాంశమును నిలుపుదల చేయుటయును వివేకము గాదు. ఉన్న ద్రవ్యమును నుచితరీతిని వినియోగించుట కార్యసిద్ధికి సాధనము. ఈ సత్యమును గ్రహించి కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు సంచారకులకు సహాయమును జేయుట కేర్పాటులను జేయుదురని నమ్ముచున్నాము. ప్రతిపక్షులు వేరొక మహాజనుని సిద్ధము చేసిరినియును సంతకములను గైకొనుచున్నారనియును తెలియుచున్నది. అట్టి సమయమునందు రాజ్యాంగ సంస్కరణముల నభిలషించి వారేమరక పనిజేయవలసియుండును.

కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు ధనసహాయము చేసినను చేయకున్నను నీ శుభసమయమునందు యథాశక్తిని వారి ధర్మమును నిర్వహించుట దేశాభిమానులకు కర్తవ్యమై యున్నది. సర్వోత్తమరావుగారి లేఖయందు శివశంకరం పిళ్లగారు నిర్దేశించినటులు ప్రతి తాలూకాయందలి నాయకులు తాలూకా గ్రామములందు స్వచ్ఛంద సేవకులను నియమించి పనిబూనిన కార్యమునాయకులము గాగలరు. సంతకములను జేయుచుటకై పుస్తకములు గావలసియున్న యాంధ్రపత్రికా కార్యాలయమునకు వ్రాసిన పుస్తకములు వెంటనే పంపబడును. దేశాభిమానులు మహర్షిగారి విధానము నవలంబించి మహాజనులను సిద్ధముచేసి స్వరాజ్యసాధనిర్మాణమునకు దోడ్పడెదరు గాత!

—(0)—

ఆంధ్రమున విమర్శనాపద్ధతి. ఈ మహద్విషయమును గురించి బ్రహ్మశ్రీ వేదము వేంకటరాయశాస్త్రిలు గారు విశ్లేషియాలక్షణమందిరమునందు నిన్న సాయంత్రము నందొక గంభీరోపన్యాసమును జేసిరి. శాస్త్రులవారు మహాపండితులు. ఆంగ్ల సంస్కృతాంధ్రభాషాకోవిదులు. గ్రంథకర్తలు. కవీశ్వరులు. గణదోషగ్రహణదక్షులు. ఇన్ని సుగుణములు గల శాస్త్రులవారి యుపన్యాసము పరిశీలనోపేతముగ నుండుట యందు వింతలేదు. ప్రాచీనకావ్యములందలి గుణదోషములను నవీన కావ్యములందలి దోషములను శాస్త్రులవారు ఉదాహరణపూర్వకముగ వ్యక్తీకరించిరి. ప్రాచీన కావ్యములం దాచిత్యము రసపోషణ మేరితిని గాపాడబడినదియును నూతన కావ్యములం దేరితిని బొచిత్యమునకు భంగమును గలిగించినదియును నైషధము రుక్మిణీకల్యాణము మొదలగు గ్రంథములనుండి పద్యములను సుదాహరించిరి. అప్పకవీయ కావ్యప్రకాశకాది లక్షణగ్రంథములందు విమర్శనకళ సూత్రాత్మకముగ గలదనియును దానిని విపులముగా సమన్వయము చేయుట యవసరమనియును శాస్త్రులవారు చేసిన యుపదేశమును విమర్శకులు గ్రహించవలసియుండును. సంస్కృతాంధ్రములందు పాండిత్యము లేనివారు విమర్శమునకు బూనుకొనుటవలనను గ్రంథములను వ్రాయుటవలనను భాషకు ముప్పు వాటిలుచున్నది. కేవలము దుస్స్వభావమును బూని విమర్శజేయువారును గలరని శాస్త్రులుగారు తెలిపిన విషయమును భాషాభిమానులు గమనింపవలసియుండును. కవికృదయమును గ్రహించుటయును దానిని లోకమునకు వెల్లడిచేయుటయును

విమర్శకుల కార్యము. ఆంధ్రమునందు విమర్శనకళ వికసించవలసి యున్నది. కవిహృదయమును గనుగొనుటకు భావవిమర్శనము రసవిమర్శనము గుణశీల విమర్శనము చేయుట యవసరము. మహాకావ్యముల యందలి పాత్రల గుణశీల విమర్శనము లోకప్రవృత్తికి నిదర్శనమై లోకానువర్తనమునకు మార్గదర్శకము గాగలదు. ఇట్టి విమర్శనాపద్ధతి నవలంబించుటవలన పాంధ్రవాఙ్మయమునకు ప్రయోజన మేర్పడగలదు. శాస్త్రులవారు వేదాిక సమయమునం దీమార్గమును నవలంబించి యుపన్యాసమునీచు సంగీకరించినందులకు వారు పండు్యులు. వేంకటరాయశాస్త్రిలవారు మనోహరములైన యుపన్యాసముల నిచ్చి భాషాభిరుచిని గలుగ జేయుచున్నందులకు వారు మన కృతజ్ఞతకు పాత్రులు.

ప్రతికూలోపము

కాంగ్రెసు విధానమునకు సంతకముల జేయింప దేశభక్తులు యత్నించుచుండ, అందుకు వ్యతిరేకముగ విజ్ఞాపన దయారుజేసి కొందర పాతకముల గైకొని, ప్రతికూలవాదులు ప్రయత్నించుచున్నారని నిన్నటి న్యాయాడియూ పత్రికలో సంజీవకామత్తుగారు వ్రాసిరి. ఇందుకు ఆంగ్లో హైందవులును, స్వాతంత్ర్యవిముఖు లగు భారతీయులను గలసి రహస్యకార్యాలోచనము గావించుచున్నారు. పల్లెజిల్లాలోను, కలకత్తాలోను, యూపియను వర్తకసంఘములవారు తమవద్దనుండు గుమస్తాలను సేవకులను, తమకు హోంరూలు అక్కరలేదనియు, మండల పరిపాలనమున భారతీయోద్యోగి కన్న యూపియనులే యుండుట శ్రేయస్కర మనియు, మొదలగు నంశములకు ప్రతికూలముగ గాని, యనుకూలముగ గాని ప్రత్యుత్తర మొసంగవలయునని, గోరుచున్నటుల అమృతబజారు పత్రిక కొకరు వ్రాసిరి. రాష్ట్ర పాలకులు రాజ్యాంగ సంస్కరణములకాచ్చి విచారణ జరుగవచ్చు సమయమున హోంరూలును ప్రతికూల భావము జూపించుట మానలేదు. విల్లింగ్డను ప్రభువుగారు హోంరూలుసంఘముతో జేసేవారు తమ మహిమపై జెప్పిన చొప్పున నడుచుట లేదని యన్యాయదేశముగ సూచించుచున్నారు. అలహాబాదులో ఆంగ్లో హైందవ సంఘసమావేశ మీ నెల 24వ తేదీనిజరుగుట. అందు హోంరూలు ఆందోళనముచే గలిగిన ప్రస్తుతిని గూర్చి విచారించి, మాంటాగూగారికి దెలిపెదరట! ఒక్క విషయ మీ సందర్భమున గమనింప దగియున్నది మాంటాగూగారిని స్థానభ్రష్టుల జేయ బూనిన మెయిలు పత్రిక పంతుము నిరుపయోగమయినదని యూహింపవచ్చును. ఆంగ్లో హైందవులు, మాంటాగూ గారికి తమ మొరల నివేదించ బూనుకొనుటయే, యిందుకు ప్రబల దృష్టాంతమై బరగుచున్నది. నిన్నటి మెయిలు పత్రికలో గూడ మాంటాగూ గారిపై దెడంపులు గాన్పించవు. కాని యభికారము ప్రజలహస్తము గానుండ తనకై పంచనలేక పాటుబడెదనని మెయిలు పత్రిక సూచించినది. ఈ చిహ్నముల నన్నిటిని గమనించిన, ప్రతికూలోద్భవము వృద్ధిచుగ చున్నదని దోచక మానము. ఇందుకు ప్రతికారముగ ఆంగ్లదేశమునను, నీ దేశమునను కాంగ్రెసు సంస్కరణ వ్యాపకమునకై భారతీయులు నిరంతరము కృషి సభాపుట దప్పు వేరుమార్గము గాన్పించదు. నమయమునకు దగినచాకచక్రమును భారతీయులు గనుకజుచెదరుగాక!

గోదావరిమండల బ్రాహ్మణేతర సభ

ఈ సభ చిక్చివోలులో యానెల 27, 28వ తేదీలందు జరుగునని ప్రకటించబడినది, ఈ సభకు ఆంధ్రదేశ ప్రముఖులగు రావుబహదూరు రఘుపతుల వెంకటరత్నము నాయుడుగ రాహ్వనసంఘాధ్యక్షులుగ నుండునని, ఆంధ్రప్రకాశిక పత్రిక దెలుపుచున్నది. ఈ వార్త నిజమగునేని, యీ సభ జయప్రదముగ జరుగునని యూహించవచ్చును. ఇదివరకు నుత్తరసర్కారుల బ్రాహ్మణేతర సభ జరుపబడునని ప్రకటించబడినది. ఆ సభవిషయమై నే యేర్పాటులు గావించబడినవ్రా యుటలేదు. వెంకటరత్నము నాయుడుగారు బ్రాహ్మణేతరోద్యమములో పాల్గొనట సమంజసముగ లేదని కొన్ని పత్రికలు దెలుపుచున్నవి. వారిదివరకు గలిగియుండిన విశ్వజని నాదర్యమునకును, బ్రాహ్మణేతర సంఘాభివృద్ధికై పనిచేయుటకును, సహజవైరుధ్యము మాకు గాన్పించుటలేదు. ప్రతి సంఘము, జాతీయాదర్యము వీడకుండ, తన యభివృద్ధికై పనిచేయుట మూలముననే, విశాల విశ్వమానవాభివృద్ధికి తోడ్పడ గలుగును. ఈ సత్యము గ్రహించియే, నాయుడుగారి ప్రత్యేకోద్యమమునకు జేయాలే నొసగి యుండురు. ఆంధ్రదేశమున, బ్రాహ్మణేతరోద్యమము జాతీయోద్యమమునకు ప్రతికూలముగ బ్రవర్తించజాలను. ఈ సత్యము విజయవాడలో జరిగిన ఆంధ్రమహాసభలో వ్యక్తమయినది. బ్రాహ్మణేతరులందరు స్వరాజ్యము నైకకంఠ్యముగ నామోదించిరి. బ్రాహ్మణ ప్రతిఘటన, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమున కంగీకారము దెలిపిరి. వెంకటరత్నము నాయుడుగారి నాయకత్వముక్రింద నడువబడు, ఈ యద్యమము దేశాన్యకముగ బరిగమింపదని విశ్వసించవచ్చును. ఈ సమావేశము జయప్రదముగ జరుగుగాక!

(0)

మైసూరు కారాగృహములు.

వీటియందు హిందువులకు హిందూమతగురువుచేతను, మహమ్మదీయులకు మాల్యూములమునను, క్రైస్తవులకు క్రైస్తవ మతబోధకునిచూలమునను, వారమున కొకమారు మతము గూర్చియు, నీతినర్తన గూర్చియు బోధింపబడు చున్నది. ఇంతియ గాక, ఖయీదీలకు మతసంబంధ మగు గ్రంథము లుపయోగము నిమిత్తమై యొసగబడు చున్నవి. ఖయీదీలు యిందుపై తమ సంతసము దెలుపుచున్నారని, నివేదికమున వ్రాయబడినది. జెయిలు వార్డుల బాధ్యత, సిపాయి, బోలీసు కాఫీదీలుల బాధ్యతకన్న దక్కువయినది గాదు. అందుచే వీరికి తగినవేతన మొసగినగాని తమ విధుల కిన్నగ నిర్వహించుట దుర్లభమని దెలుపబడినది. మొత్తము మీద ఖయీదీల శరీరారోగ్యము, వర్తనము చక్కగనున్నవని నివేదించబడినది. ఖయీదీలలో, స్వభావముచే నేరముల గావించువారల నుండి విభవశమున నేరముల గావించువారలు వేరుజేయు బడలేదనియు, నలుల త్వరలో గావించుట యుక్తమనియు వ్రాయబడనది.

(0)

వ్యవసాయవిద్య

ఇందునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు దీక్ష గుగు నుత్తరువు ప్రకటించి యున్నారు. అందు, వ్యవసాయకులకు సామాన్యవిద్య యవసరమని సూచించబడినది. సామాన్యవిద్యను వ్యవసాయవిద్యతో బాటు గలిపి నేర్పినగాని లాభముండదని దెలుపబడినది. ఇందుకు వ్యవసాయవిషయక మధ్యమ తరగతి పాఠశాలల స్థాపించుట యవసరమనియు, యవి క్రమక్రమముగ నున్నత పాఠశాలలుగ

వృద్ధి జేందుననియు సూచించబడినది. స్థానికప్రభుత్వములవా రీసమస్యను విశాలదృష్టితో బరికించి, యువయుక్త మగు విధానము నేర్పరుపవలయునని హిందూదేశప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు.

స్థానిక చార్తరులు

హైకోర్టు:—న్యాయమూర్తి నేపియరుగారు ఈ నెల 16-న తేదీ మంగళవారమున చార్జి ఫుచ్చుకొనెదరు.

కృష్ణవిలాససభ - నలనాటకము:—ఈ నెల 14 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 5 గంటలకు విక్టోరియాపురమందిరమున నీ సభవారు నలనాటకమును తెలుగున ప్రదర్శించెదరు.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము:—ఈ నెల 14 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 8 గంటలకు పెరంబూరిలో రాఘవాచార్యుల వీధి 15 నెం॥ భవనమున నొక ప్రార్థన సభ జరుగును. చేపూరు మనీశ్వరయ్యగారు తెనుగున ప్రార్థననర్పెదరు.

దక్షిణఇండియా బ్రహ్మసమాజము:—ఈ నెల 14 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 6 గంటలకు ఉపాసనామందిరమున(97 ఆన్నాపిల్లవీధి) జే. పి. నారాయణగారు ఆంగ్లమున స్వస్థనరకములను గూర్చి యుపన్యసించెదరు.

విక్టోరియాపురమందిరము.

సారంగధరనాటకము.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ.

నేడు (18-10-1917) సాయంత్రము 5-30 గంటలకు చెన్నపురి ఆంధ్రసభవారు విక్టోరియా పురమందిరమున విషాద సారంగధర నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

ఉపన్యాసము:—నుంగంబాకము కార్పొరేషను మోడలు స్కూలులో రేపటిదివము (14-10-17) సాయంత్రము 4 గంటలకు వజ్రేయమలమిక్రేజ్ పత్రికా సంపాదకులగు పి. నుబ్రహ్మణ్యము నాయకరుగారు ద్రవిడమున ప్రస్తుత హిందూదేశములో విద్యాస్థితిని గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:—విద్యాశాఖ-ఆంధ్రమున వక్రత్వపరీక్ష:—ఈ నెల 14 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 4 గంటలకు కళాశాల (కాలేజీ) విద్యార్థులకు ఈ నెల 15 వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయంత్రము 4 గంటలకు ఉన్నతపాఠశాలల (హైస్కూలు) విద్యార్థులకును వక్రత్వపరీక్ష జరుగును. అభిలాషగలవారందరును రావచ్చును.

జరి దొంగతనము:—మైసూరు బజారులోడ్డులోనున్న అజ్ఞాస్వామి మొదలియారు సాపులొనుండి గత నెల 19-న తేదీ పగలు 1 గంటకు ఆనందమపిళ్ళ అను నతడు 7 రూ॥ లు విలువగల జరిని అపహరించినందున ఆనందమపిళ్ళపై కేసు చేయబడినది. రాజభాని మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణచేసి ముద్దాయివై నేరము మోపి విచారణ నిమిత్తము కేసును హైకోర్టునకు పంపిరి.

మరాఠీపుస్తకభాండారము తిరువలిక్కేణి:—పుస్తకభాండారమువారి యాజమాన్యము క్రింద ఈనెల 15 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు హిందూ హైస్కూలు భవనమున మా॥ ఎం. బి. కొలాటకరు, బి. పి. ఎల్. ఎల్. బి. గారు, దేశభావల ఆగత్యమును గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. మన గాల దివాన్ కె. వి. లక్ష్మణరావు. ఎం పి. గారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

హిందూ జ్యోతిష శాస్త్రము:—పూనాగర వాస్తవ్యులగు పి. రఘునాథశాస్త్రిగారు బిసెంటుస్కూలు ఫలానా తేదీలోపుగ నిర్బంధావాస విముక్త లగుదురని జ్యోతిష శాస్త్రము లన భవిష్యత్తును చెప్పిరి. ఇందు మించుగ ఆలేదీనాటికే ఆమె నిర్బంధావాసవిముక్త లగుటచే జగత్ ప్రఖ్యాతిగాంచిన హిందూ జ్యోతిష శాస్త్రములో వారికి చాల పాండిత్యము కలదని చెప్పవచ్చునని న్యాయుడియొ పత్రికకు ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

కీర్తిశేషులగు రామలింగశ్రేష్ఠిగారు.

ముత్యాలపేట హైస్కూలున కధ్యక్షులగు శ్రేష్ఠిగారు లింగిచెట్టివీధియందున్న స్వగృహమున ఈ నెల 10 వ తేదీ బుధవారమునాడు కీర్తిశేషులైన వినుటకు చాల చింతిలుచున్నారు. వీరు కర్రటరేటులో లోకలు మ్యానిసిఫలు హెడ్డుక్లర్లుగానుండి పెన్నను ఫుచ్చుకొనిరి. 38 సంవత్సరముల నుండి వీరికి ముత్యాలపేట హైస్కూలు కార్యనిర్వహణమున సంబంధము గలదు. వీరి కృషివలననే ఈ హైస్కూలునే డిప్టి మహోన్నత స్థితికి రాగలిగెను. 1884 వ సంవత్సరమున వీరు ఈ పాఠశాల పని ప్రారంభించు సరి కది మిడిలు స్కూలుగా తంబునెట్టివీధి యందొక ఆ డ్దెయింటియం దుండెను. వీరు కృషిసలిపి తంబునెట్టి వీధిలోనే స్థలమును కొని స్వయముగ పరిశీలించి ప్రధానకట్టడమును కట్టించిరి. వీరుగౌరవ కార్యదర్శిగ నుండగానే 1896 వ సంవత్సరమున నిది హైస్కూలు అయినది. వీరు ప్రభుత్వోద్యోగమునం దున్నపుడును పని చాలించుకొనిన పిమ్మటను గూడ పాఠశాలను గూర్చి చాల శ్రద్ధ వహించిరి. పాఠశాలయందు విద్యార్థుల సంఖ్య నానాటికి హెచ్చుచుండుటచే వీరు 1910 లో లింగిచెట్టి వీధిలో మరియొక భవనమును కట్టించిరి. మొన్న మొన్ననే తంబునెట్టి వీధిలో నున్న పెద్ద భవనమును పెంచుట కాలోచించి దొర తనమువారి అనుమతికొరకు స్థానముల అంచనాలను పంపించిరి. పాఠశాలలో మతవిషయములనుబోధించుటకుగూర్చి చాల శ్రద్ధతోపనిచేసిరి. వీరికిమతవిషయములం దాసక్తిమొడు. పారిభాషిక వాణిజ్య విషయములను బోధించుటకుగూడ చాల పని చేసిరి. వీరు ప్రభుత్వోద్యోగిగా నుండి దొరతనమువారి మెప్పుబడయటచే వారు వీరిని మధురపురపాలక సంఘాధ్యక్షతకు నియమించిరి. 2 సం॥ లా పదవియందుండి వీరు సర్వజనానురాగమును బడసిరి. పరిపాలక సంఘసభ్యులకును ఉపాధ్యాయులకును విద్యార్థులకును గూడ వీరు ప్రయత్నములుగా నుండిరి. వీరి మరణమునకు సంతాప నూచకముగ నీపాఠశాల ఈ నెల 11 వ తేదీని మూయబడినది. వీరి మరణమునకు చింతిలుచున్న ముదియెదువయగు వీరిపత్ని కిని ఇద్దరుపుత్రులకును నలుగురు పుత్రికలకును ఇకరబంధుమిత్రులకును మా సానుభూతిని తెలుపుచున్నాము.

షాహాబాదులో గలభా:—రామిండి యొక విశేషమడు పయెనీరుపత్రిక కిటులవ్రాయు చున్నాడు:— షాహాబాదు సమాచారము సంక్రమికరముగ నుండలేదు. అల్లరిదారుసంఖ్యయధికమై, మరికొన్ని గ్రామములు ముట్టడింపబడినవి. సిపాయిల తిరుగబాటుకాలమున కోరుసింగు యాజమాన్యము క్రింద ప్రఖ్యాతివహించిన ప్రదేశమున నీయల్లరులు ప్రారంభమై దక్షిణమునకు వ్యాప్తమగుచున్నవి. గయా మండలమున సోను నది గట్టుపైనుండు అర్హవాలు అను గ్రామము దొమకొనబడినది. గలబాదార్లు కొందరు సాగరము గ్రామ పరిసరములయందు గానరైరి. బీహారు ఒరిస్సారాష్ట్రముల రెట్టి నెంటుగవర్నరు గురువారమున పట్నాకు బయలు దేరును.

తోటవిందు బెంగురూపాస్తవ్యులగు పి ఆర్. బెర్క బెన్జిలతిగార్లు ఈ నెల 10 వ తేదీ సాయంత్రమున తేపు స్వగృహమున వేంగుపర్డు తోటలో సుకవిందు గావించిరి. పాశ్చాత్యులును, హైందవులును మొత్తమునై నూలుమంది పిండు నాగించిరి. కొచ్చిను పెద్దవహాగాజా సర్ రామవర్మగారు మహారాజావారి భవనమున అతిథులుగ నుండుటచే వారుకూడను విందునకు విచ్చేయుట తటస్థించెను. షట్టినిచ్చెట్ల నీడను కుర్చీలు బెంచీలు వేయబడెను. అతిథులకు మొదట ఫలాహారములియ్యబడెను. పిమ్మట వారిలో గొందరు పెన్నిను, కొందరు జేడుమింటను, కొందరు గోల్లుమున్నగు నాటల నానుట ప్రారంభించిరి. పిమ్మట కండ్లకు గంటలు కట్టించుకొనిన వారు చిత్రపటములు వ్రాయుట జరిగినది. వారు వ్రాసిన పటములు మిక్కిలి నవ్వును పుట్టించుచుండెను. ఈ ప్రజ్ఞలో ఆర్. వి. బరిసలిగారిని పి. ఎఫ్. బోర్డును గారిని మించిన వారు ఇంకొకరు లేనందున వారికి బహుమతు లియ్యబడెను. హిందూదేశ పరీక్షకులము బాంధుజట్టుదారులు బ్యాంకును మనోహరముగ వాయించిరి. విందు అంతమగునప్పటికి చాలరాత్రి యయ్యెను.

వాముభార మనుకూలముగ లేవన్నను వైమానికులు పారాస్పెల్ హోటుకు విమానాలయము మీద నిన్నటిదివ మనేకటన్నుల బాంబులువేసి సురక్షితముగ మరలివచ్చిరి.

వి రో పా మ హా స ం గ్రా మ ము

(రైటరు ఏ జె స్సీ.)

ఇంగ్లండు

జర్మనీవారిసంధి యెత్తులు.

లండను, ఆక్టోబరు 11:— యుద్ధ ఆశయములను గూర్చి లిఖ్యములు, నగరమునజరిగిన నొకసభయందు ఆస్పిత్యముగా రు పన్యసించుచు నిట్లునిలిచి:—ప్రస్తుతమున సంభవించినయట్టి ప్రపంచ సంగ్రామము మరల వెలయుటకు జేయుటకై తగినకట్టుదిట్టు ము స నొ న ర్ప మ న ము పో రా డు చు న్నా ము. రీచిప్టెనుసభయందు దొనర్పబడిన సంధి తీర్మానమునకు కొంద రు స్వాగత మొసగిరిగాని యీ తీర్మానపుట్టుకము సువ్యక్తము గాక యున్నది. దీని నగముజేయ జర్మనీయందలి వివిధకక్ష లు పోరాడుకొనుచున్నవి. ఇంతలో పోవుగారిలేఖకు జర్మనీ యల ప్రత్యుత్తరము వెలువడినవ్యవస్థను మరింత కలవరపరచెను. ఆస్ట్రీయానుండువలెనే జర్మనీరాష్ట్రముందు గూడ సంధి నాంశలు ప్రబలియున్నవి. దొంతనమువారి చర్యలయొడ రీతు స్థానుసభయందు తిరుగుబాటు కాననగును. అయినను జర్మనీ దొరతనమువారు సర్వాధికారులు గనుక నా దొరతనమువారు సంధియొడ సెట్టిభావము కలిగియున్నదియు మనకు ప్రాము ఖ్యము. ద్వంద్వార్థములు, కపటము సంధి రాయబారముల యందు పనికిరావు, కనుక స్పష్టముగ జర్మనులను ప్రశ్నించి తియి. వారాప్రశ్నములకు క్రమమగు ప్రత్యుత్తరముల నియ రైరి. సమరమున మావలసినదని మాత్రము జర్మనులు కోరు చుండిరేగాని తగిన కట్టుదిట్టుముల వేనిని నూచింపకున్నారు. స్థిరమగు కాంతిని నెలకొల్పి, ము న్ముం ది ట్టి మహా సంగ్రామము సంభవించుటకు జేయుటయే మన ముఖ్యోద్దేశ మును, మనకోరికలయందు దెబటను జేకములగాని రాష్ట్రముల గాని యిచ్చివేయవలసినదను వాదము గానరాదు. ఆల్సేసులూ రెయిసు రాష్ట్రమును ప్రాప్నుజేకమున కిచ్చివేయవలయునను మ న వా ద ము గూ డ స హే తు క ము. తమ పితృత్వమును ఆల్సేసు లూరెయిసు జర్మనీయులు విహవ జాలరని చేయవలయునను అని యుండెను. కాని జర్మను లీ తీరును పొగడుకొనుచుండిన యీ రాష్ట్రమునకు పరాసుదేశ ము నెడ సానుభూతి గలదని వారు గమనింపవలయును. ఇం తియ గాక రాష్ట్రముల యభివృద్ధికి, సుప్రసిద్ధుడగు జర్మనురాజ్యాంగ వ్యాపారవేత్త మదదనుమండునను, జర్మనీ వా రాల్సేసు లూరెయిసు రాష్ట్రమును పరాసువారి కడనుండి కొంగిలించిరి. ఈయ క్రమ కృత్య మే వ ర్త మా న చుహా సంగ్రామమునకు మూల బీజ మై యున్నది. ఆల్సేసు లూరెయిసు రాష్ట్రమును గూర్చి జర్మనీయులు మనకును పరాసువారికిని విరోధమును గల్పింప యత్నించి యుండిరి. బెర్లియము రాష్ట్రపు భావి స్థితిని గూర్చి మనమడి గిన ప్రశ్నలకు చేరుకున్న హల్టును గూర్చి ప్రత్యుత్తరముల మొగక మానము వహించియున్నారు. వీరి విషయమున మానము వహించి యుండుట గమనింప దగిన యంతమై యున్నది. దేశ పటమున నూచింపబడిన మార్పుల వలన జర్మనీ దేశముల కెట్టికోపకారణము నుండనేరదు. జర్మనీదేశమును పూర్తిగ నణచివేయవలయు నని మిత్ర మండలి వారెన్నడును తలచియుండలేదు.

ప్రహ్వారాష్ట్రపు నైతిక నిరంకుశ ఉభయమే మనకు గర్భకరువు. గనుక వర్తమానమున సంధిచేసికొనయెడల నా సంధి స్థిరమగునదిగాక, నిరంకుశ ప్రభుత్వమునకు కొంత గి.కాంతియొసగి మరల యుద్ధమునకు సన్నద్ధ మొనర్చును. సోము మున్నగు కొన్ని యుద్ధరంగముల నిటీవలజూచి యుం టిని. ప్రదేశములన్నియు పాడయ్యెను. గుండెలవియు తీయన నీ ప్రదేశములు పాటు పడి యున్నను, యుద్ధము నింకను సాగింపవలసినదని నా తాత్పర్యము. తాత్కాలిక మగు సంధి కిచ్చుకొనరాదు. ఏ సాంగ్రామిక వర్తమాన కోర్పునంద యధికమును విషయమును మాత్రమును నిర్ధారణచేయవలసియుండిన, మనము ఫీతిల నగర్యములేదు. ఆహారపదార్థములకు లోపము లేదు. మన విమానము లచిరకాలముననే జర్మను యంత్రముల నోడించి వాయు మండలమున తమ యాధిక్యతను స్థాపించును. ఆమెరికా రా ష్రము సహా మిత్రమండలి సంతయు దీసికొని, ఏ రాష్ట్రమున కెంత సామర్థ్యమున్నదియు విమర్శింపును. నైతికాధికారివిష యములయందు దన్నిటియందును మనము వైరులకంటె నుచ్చ కదలో నుండిమని ప్రభువుగనని ఆస్పిత్యముగా రు నెలవిచ్చిరి.

యుద్ధవ్యవస్థ.
పునర్విమర్శ.

లండను ఆక్టోబరు 11:—యుద్ధకార్యముల దైర్ఘ్యదు జనరలు మారినుగారు రైటరు వార్తా స్థాన ప్రతినిధితోడ నిట్లు చెప్పిరి:—గతమంగళవారమునాటి సైన్యగమనిక సంతృప్తి కరమైయున్నది. సెప్టెంబరు 20 వ తేదీనుండియు సమర విరామకాలములు కృశించుచున్నవి. వై తేదీనుండియు రీ లక్షల సైన్యము తీయమైనదని మార్కటు సేనాని యని యుండెను గాని యీ యుద్ధములన్నిటియందునుగూడ ఇంత సేన మాచే నుపయోగింపబడలేదు. నిజస్థితి యేమనిన, గత జనవరి మాసమునుండియు అన్నిరంగములయందును కలసి మనకు నుమారు రీ లక్షమంది నష్టమైరి. సోమునదివై జర్మనీ యు ల కెంత నష్టము గలిగినదియు శ్రద్ధ తోడ పరిశీలించితిమి. ఈ సమాచార మెట్లనో జర్మనీయులకు తెలిసి అంతటనుండి తమ నష్టపట్టికలను మనకు చేరనీయక, తమ పద్ధతిని మార్చుకొనిరి. జర్మనీయుల చర్యనుబట్టి చూడ మనము వేసిన ఉజ్జాయింపులు క్రమముగ నున్నవని తేలు చున్నవి. ప్లాండర్సు యుద్ధమున జర్మనీయుల కెంతనష్టము కలి గినదియు గూడ నుజ్జాయింపు వేసితిమి. జర్మనీయుల కాంగ్లే యులకంటె నూటికి 75 వంతు లధికముగ నష్టములు కనిగినవని స్పష్టముగ చెప్పగలము.

జలాంతర్గాములవలన మనకు కొంతవరకు యిబ్బందిగ నుండుట సత్యము. వీటిని పూర్తిగ నోడించుట నా కానంద దాయకమేగాని జర్మనీయుల యూబోటులవలన ఫాస్సుదేశమున మన యత్నములలో నొకటియైన భగ్గు మొం దలేదు. యుద్ధ పరికరములు చేరుటయందు గూడ వీటివలన సెట్టి యాటంకమును కలుగలేదని గూడ ధైర్యముగ చెప్పగల ను. ఇదివరలోని కంటె నేడీ మన సైన్యములకు ఆహారపదార్థ ములయు ఆయుధపరికరములయు సరఫరాలు మిగులనెత్తుప్ర ముగజరుగుచున్నవి. జనవరినెలయందు ప్రాప్నుదేశమునమొత్త మువై గంటకు 11.4 టన్నుల యుద్ధ పరికరముల దిగుమతి యగుచుండెను. గాని సెప్టెంబరు మాసమున గంటకు 24.5 టన్నుల యుద్ధ పరికరములు దిగుమతియైనవి. దిగుమతుల పరి మాణము నా నాటికి వృద్ధి యగుచున్నది. ఇంతియ గాక కాలువలు, ఇనుపదారులు, గోడ్లు మున్నగునవి విశేషముగ నిర్మింపబడెను. గత మార్చిమాసమున అనుదినము 179 రైలుబండ్లు ఆంగ్ల సైనికులకు యుద్ధపరికరములనుగొనిపోవు చుండెడివి. సెప్టెంబరు ఆఖరువారమున సరకుల గొనిపోవు నట్టి బండ్లసంఖ్య 289 కి వృద్ధిమొందినది. కాలువలు, వెడల్పు తక్కువ ఇనుపదారుల మార్గమున గూడ విశేషమగు సామా ను నడచుచున్నది. గనుక జర్మనీయుల “యూబోటు” చ రించుచున్న మనసైన్యమునకు సప్లయయందు దెట్టి లోపమును కలుగలేదు.

“యుద్ధము తీవ్రముగనున్నది. వర్తమానమున జరుగు చున్న సమరమునలన మహాసంగ్రామ మంతము గానేరదు. సమర మింకను భయంకరముగ జరుగును. ఆమెరికానుండి సైని కులను విరివిగ శీఘ్రముగ రప్పింపవలయును. ప్లాండర్సు యుద్ధము వలన నిట్టి యావశ్యకత తొలగినదని యుకొనరాదని మారిను సేనాని ముగించెను.

ఆంగ్లేయులు, ఆల్సేసు లూరెయిసు.

ప్రధానమంత్రి వాక్యములు.

లండను, ఆక్టోబరు 11:— తమ్ము చూడవచ్చిన ఇన్ న్యూరెన్ను సంఘముల రాయబారులతోడ లాయుడుజాజ్జి గా రిట్టనిరి. ఆల్సేసులూరెయిసు గూర్చి చేరకున్న హాల్టునుగారు రీ చ్చేస్తాగు సభయందు వచించిన యంతములవలెనే వాక్యము లును యుద్ధమును సాగింపబోవు. ఎంతకాలము యుద్ధము జరిగి నను, ప్రాప్నుదేశమునకు ఆంగ్లేయులు సహాయమొనరింతురు. విదేశీయులగు జర్మను లూల్సేసు లూరెయిసు రాష్ట్రమును కతనముగ పాలించుచుండిరి. కతనపాలనమున నున్న తమసోద రులను. ప్రాప్నువారు విడుదలచేయించుకొను. వరకును వారి తోడ యుద్ధమున నిలువ నాంగ్లేయులు నిశ్చయించి యుండిరని ప్రధానమంత్రి వచించెను.

లండను, ఆక్టోబరు 12:— సర్ ప్రాప్నును హాల్టును గూరికి ‘వియరను లిరుద మొసగుబడెనని వార్తాసంఘమువారు తెలియబరచిరి.

లండను, ఆక్టోబరు 11:— ప్రజలయందలిమునందు సభ్యు లుగనున్న పాల్టరు, అలన్డాండురు రాజీగారలు “కింగ్సు బెంచీ” లో న్యాయమూర్తులుగ నియమింపబడిరి. న్యాయమూర్తి రిడ్లీ గారు తమపదవికి రాజీనామా నొసగిరి.

ప్రాప్ను

ఫిరంగి యుద్ధము మరింత తీవ్రముగ నుండుట.

లండను, ఆక్టోబరు 11:— నేటి రాత్రి హేరుగాట్లు (ప్రకటించిరి. — వాయుభారము బాగుగ నభివృద్ధి జెందెను. మేఘావరణ మొదలగున వేవియు లేవండుటవలన మా ఫిరం గియుద్ధమునకు చాలఅనుకూలముగ నుండెను. శత్రుప్రదేశముల మట్టడించుటయు, కందకపంక్తులమీదను, వెనుక ప్రదేశముల మీదను శత్రువు లుపయోగించు ఫిరంగుల కవాంతరమును గ లిగించుట మాత్రమే గాక మే మనేక ఫిరంగిప్రతియుద్ధ ముల నొనరించితిమి. శత్రువులఫిరంగు లంత తీవ్రముగ నుండ లేను. మరి 87 గురు బందితులు పట్టుబడిరి. పదాలిదశ యుద్ధ మెవ్వోటును జరుగలేదు. బుధవారమునాడు మా విమానములు శత్రువుల వెద్దఫిరంగిమీద బొంబులవేసెను. శత్రువిమాన ములు మాకు నేల గూల్చబడియెను. రెండు క్రిందికి తరియి వేయబడెను. మా విమానములు నాలుగు కనిపించుచున్నవి.

శత్రులు సైన్యముల నుపయోగించివేయుట

లండను, ఆక్టోబరు 11:— బ్రిటిషువారి ప్రధానకార్యాలయమావర్తనను రైటరుగారి విలేఖకుడు శత్రుసైన్యము లెట్లుపయోగించివేయబడుచున్నదియు 234-వ ప్రవృత్త పటాల మునుదాచా రణ ము గ జూ పిం చు చు న్నా డు. పటాలములుక్రిందటి జనవరినెలయందు ఏర్పాటు చేయబడి ఏప్రిలుమాసమునందు సెంటుక్వెంటునునకు వాయవ్యములను యుద్ధమున కంపబడెను. డెంటునేనాని బ్రిటిషువారు భయం కరముగ నెదిరించిరి. 1918-వ సంవత్సరపు యుద్ధమునకై సిద్ధ ము చేయబడుచున్న ఈ పటాలముల పటాలము బ్రిటిషువారి భయంకరపు ముట్టడికి భీష్మము జెందెను. అనేకమంది సైని కులు హతులైరి. మాపటాలమునందు 400 మంది హతులైరి. ఈ పటాలము సెప్టెంబరుమాసమున ఈ ప్రయత్నమున గన్నిం చెను. సెప్టెంబరు 20వ తేదీనాటిప్రతియుద్ధమునందుమామీదకంప బడియెను. ఆసమయమున నది తేలిమివేయబడెను. మరల నది 26 వ తేదీని మాతో యుద్ధమొనరించి పూర్తిగ కథిలీభూత మయి యిప్పుడు నామ మాత్రతాత్పర్యముగ నున్నది. కమిష నుల సెందని అధికారుల విశ్వాసమునకు పాత్రులుగానివారనేకమంది యుద్వోగియు లీ దేశమునందు దుర్వ్యంగముల మాను కొనిరి. జర్మనీ ఉద్వోగియు పటాల మిట్లు పూర్తిగ నుపయో గించి వేయబడిన ట్టిది నిరంతరము జ్ఞాపకము తెచ్చుచుండగ లనుగావున ఈపని సంతోషకరముగనే యుండగలదు.

అన్వేష్యఫిరంగియుద్ధము.

లండను ఆక్టోబరు 12:— నిన్న రాత్రి పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి. ఈరంగమునంద నేక ప్రదేశములందు అన్వేష్యఫిరం గియుద్ధము జరిగెను. కాని పదాలిదశయుద్ధ మొకటియు జరుగలేదు.

జర్మనీయుల ప్రకటనము నెలువడవచ్చును.

ఆస్సుబైర్టాము ఆక్టోబరు 11:— ఆల్సేసు లూరెయిసు భావినిగూర్చి జర్మను లేతరున నిశ్చయించినదియు ప్రకటనము జరుగును. ప్రకటనమున కెదురు చూచుచుంటిమి.

అమెరికా

ఆంగ్లేయవాస్తవి.

జ్యూకో సైన్సు, ఆక్టోబరు 11:— రెయిల్వే సమ్మెగట్టు కలన సామగ్రిలు చిక్కట చాల కష్టమగుచున్నది. వలయు పదార్థములు పూర్తి యయిపోవచ్చుట వలనను, అవినయ్యట కింక సెట్టి మార్గమును గన్పించ నందువలనను తా మింతలోనే పని చాలించుకొనవలసి వచ్చు నని “గాసు” కంపెనీ వారు తెలియబరచు చున్నారు.

లక్సబర్గు గారు తప్పించుకొన బ్రయత్నించుట.

తప్పించుకొనటకు తరుణము చిక్క నాయని కామకొని యున్న లక్సబర్గుగారు తప్పించుకొని దేశములోనికి పోవుటకు ప్రయత్నిముల నొనరించిరి. అయినను వారు వెంటనే పట్టు కొనబడిరి. సామానును పట్టుబడెను. లక్సబర్గుగా రిచ్చికారుల తిరస్కరించి తమ యసమ్మతిని జూపిరి. కాని అత్యు: వెంటనే జ్యూనా సైన్సునకు గొనిపోవబడెను.

TELEGRAMS.

bill is introduced by a non-official member he must have a right to act as chairman of the committee to which that bill might be referred and not the Executive Council member in charge of the portfolio. Mr. Patel in support of his amendment urged that considerations of prestige ought not to stand in the way of Government accepting his suggestion where as it was urged on behalf of the Government it was not a question of prestige at all but the matter of convenience and advantage. The amendment was, after protracted debate, lost 15 voting in favour and 27 against it. Another amendment from the Hon'ble Mr. A. F. Pathan to do away with the rule requiring leave to introduce private bills was also lost. Further consideration of the subject will be resumed to-morrow.

The Democratic Ideal.

Points in a Lecture by Bishop of Bombay

PUNA, October 12.

Lecturing last evening under the auspices of the Deccan Sabha under the chairmanship of Prof. Limaya on the democratic ideal the Rt. Rev. Lord Bishop of Bombay explained how democracy was historically a reaction against oligarchy into which Kingship had passed therefore learn they must not expect to find it a complete ideal. Speaking about the feasibility or otherwise of this ideal for India the lecturer asked two questions of Indians; (1) Are Indians by temperament or by conviction democratic and (2) is the democratic ideal suitable to India at this juncture? Answering the first he said the answer must be given by Indians but so far as he had observed it is not an accident that India has shown in the past no tendency towards democracy. Principles of the great religions which have swayed her led her in an opposite direction. Speaking under correction as an outsider he suggested that the political counterpart of Mahomedanism was monarchy resting on oligarchy. Referring to the second question His Lordship remarked: The democratic ideal implies that the whole people is capable of being interested in the question of Government. So far as the speaker could tell the mass of the people in India are not interested and do not wish to be interested in political questions. They wish to be governed and not to govern, but they wish to be governed impartially, justly and consistently. They wish to have an equal chance in the law courts. They wish to be secure against petty oppression and fraud. A Government which secured all these things to them would have their consent. In fact it would not be necessary to ask of them to give their consent in word. Continuing the Bishop said:—Again the democratic ideal is that every citizen should have a definite part in legislation. The consequence of this idea has been that the supreme power in democratic states is vested in an assembly. It is by no means clear that that this is the best method of obtaining wisdom in legislation or in executive action. The people in India have for centuries been accustomed to be ruled by sovereigns with whom alone the final word rests but who have been surrounded by counsellors on whom in varying degrees they relied for information and advice. It is certainly arguable that this system is as good for procuring wise decisions as the other. Two heads, as they say in England, is better than one, but it is equally true that one will is better than 20. The British Government in India have slipped into a rough approximation to the rational system of Government. The idea which the Bishop understood to underlie Native Indian forms of Government is a valuable and effective idea. It is that in the multitude of counsellors there is wisdom, but in the unity of one will there is strength and consistency. With all its faults the Government of Prussia for the last 150 years has proved how effective a Government can be. In conclusion His Lordship appealed to the people of India to abhor imitations. He also asked his hearers to bear in mind that the views he expressed represented nobody but himself. Prof. Limaya replied at length to the several debatable points raised in His Lordship's lecture.

Anniversary Day of the Deccan College.

Lord Willingdon on Responsible Government.

PUNA, October 12.

Speaking on the occasion of the anniversary day of the Deccan College this afternoon His Excellency Lord Willingdon addressed a few words of advice to the students. India said His Excellency, had by reason of her loyalty during the present crisis been taken as a real genuine partner in the British Empire. The Secretary of State for India had made a pronouncement that the natural goal of British Rule in India was responsible Government. The present students being the future citizens of India, the conduct of public affairs would soon fall on them and as such His Excellency proceeded to ask "Did they realise what it means in politics? His Excellency had found a great deal of loose talking and loose writing by people who were described as leaders. Much was generally said which was unfair. His Excellency therefore urged the students to think out the big questions for themselves instead of following themselves to be led away by what others say. In this connection His Excellency related a personal incident. Recently he had a talk with a young man whom he asked the reasons that prompted him to join the Home Rule League. The young man confessed that he knew nothing about the Home Rule League. He joined it because he was asked to do so. This is, pointed out Lord Willingdon, what young men like the students he was addressing should not do. They should learn to cultivate the habit of independent thinking and should do what their conscience tells them to. If they did that they would be a credit to their country and to their college. He exhorted his hearers to do their action on the highest principles. He assured them that he spoke to them in the way he did because he was interested in their welfare.

Bombay Governor at the Deccan College.

Advice to Students.

PUNA, October 12.

Their Excellencies Lord and Lady Willingdon were present this evening at the annual gathering of students of the Deccan College. There was a large gathering of the last and present students. Among officials present

were the Hon'ble Sir M. B. Chaulal the Hon'ble Mr. and Mrs. Curtis, Prof. Bain, Principal of the College and Mrs. Bain, Prof. and Mrs. Turnbull of the Deccan College, Mr. Dudley, Educational Inspector and a few others. The pandal erected on the north side of the College buildings accommodated the guests. Their Excellencies who met with a warm reception from the students were provided with seats on the dais. In addressing the students H. E. said that he could not let the opportunity slip. As they were the youth of the country upon whom the future success of the country would depend he asked them if they had realised what was going on elsewhere and the effect that it would have upon their motherland. He was not going to inflict upon them a long speech or a type-written speech as he did two years ago on the occasion of his first visit. He drew their attention to a few points. In doing so he asked them to think seriously on these matters. India is probably becoming able to be taken in as an equal partner with the rest of the Empire. Then he referred to Mr. Montagu on the declarations of policy of the Government and it was as students that they should carefully study it and the way it was likely to affect their mother country. In politics there was generally some loose talk taking place but if every student made it a rule to think for himself they would not be led away by what others talked or said. If they followed this advice they would become a credit to their country.

After Prof. Bain had thanked their Excellencies for gracing the occasion with their presence the party moved out to the open where a photo was taken. Some tennis matches followed after which the guests had refreshments.

The emergency bill in connection with the question of adulteration of ghee will be presented at the Burma Legislative Council meeting on the 22nd October and passed at the meeting of the 24th.

Bombay European Protest.

BOMBAY, October 12.

A very large meeting of Englishmen in Bombay was held this morning to express their views on the political situation. The meeting was organised by the local branch of the European Association and was held in Skating Rink. This large building was crowded and meeting was thoroughly representative of all non-official classes. The main resolution which was carried by acclamation, was the one endorsing that already passed by the meeting lately organised by the Calcutta Branch of the European Association. Principal speakers were Mr. J. S. Wardlaw Milne, (Turner Morrison and Co) who presided, Mr. J. P. Chrysal, (J. P. Chrysal and Co.) and the Hon'ble Mr. Malcolm Hogg (Chairman of the Chamber of Commerce and its representative in the Imperial Legislative Council).

Mr. Wardlaw Milne in the course of his speech said:—Now Gentlemen, I am not a believer in raking up the past even if it is only the very recent past. What is done is done, and while I think most of us must regret that the Government of India or the Secretary of State acting through the Government of India should have thought desirable to release Mrs. Besant apparently without any very definite guarantee of her good behaviour in the future (hear, hear) I will content myself in this connection with reminding those Indian politicians who have in the past months agitated so strongly in her favour of the great responsibility which will rest upon them if this aged lady, (laughter) starts to stir up further strife and proves their prognostications to have been erroneous and their productions as to her good intentions incorrect (hear hear) with the hope that this will not be the case I think we may leave this much advertised person, but perhaps on the whole we Europeans have something to thank the recent agitation for it has indirectly been the cause of rousing us from our political slumber, forcing us to take our share in the events going on around us and making us determined to claim recognition for the great interests we represent. We believe and we think the larger portion of our Indian fellow subjects believe that no right-minded and loyal subject can desire at this time to harass or embarrass government in any way or by the smallest fraction reduce the efficiency of the Empire as a whole in carrying to a final and triumphant conclusion this righteous war waged in the cause of the weak and the oppressed (cheers) The sacrifices and sufferings the loyalty and devotion of our Indian troops are sufficient to assure us that the large majority of Indians are at one with us in this (hears). While emphasising this point however gentlemen, do not let me given even those who may seek to read something unreal into our remarks the slightest handle for criticism or complaint. The time is past for concealment or misunderstandings. Let us state our faith clearly. I for one and probably all of you agree with me have the greatest sympathy with the entirely natural aspirations of our Indian fellow subjects (hear hear) We realise that progress must be made, we are not opposed to it, on the contrary we welcome it, but let it be clearly understood that such progress must be constitutional must be gradual and must be reasonable. Above all it must be of such an enduring character as to bind

MESSAGE TO FOLLOW

బొంబాయి, బీసెంటమ్మగారి ఉపన్యాసము.

నవంబరు 12 వ తేదీ సాయంత్రము హోమరూలు లీగువారి యాజమాన్యమున బొంబాయి నగరమునందు బీసెంటమ్మ గారు ప్రస్తుతి. గాజకీయస్థితిని గూర్చి ఒక ఉపన్యాసము నొసరిరి. బొమ్మంటే గారు సభాస్థితిను వహించిరి. నాలుగు వేలకంటె సభికిముగ ప్రజలు సభకు విచ్చేసిరి. బీసెంటమ్మగారు మరల రాజకీయ వ్యవహారమున పాల్గొనినంత దేశ రాజకీయ జీవమున వ్యవస్థను గలిగెను. పరమావధిసెందిన గాని ఈయు వైదక ప్రయత్న మాగకూడదు. ఈ పరమావధి నిశ్చయమున నంతటి సమాధమునకు దీసికొని రాబడిన నా కీర్తి ప్రతిష్ఠ లన్నియు విశేషముగ బీసెంటమ్మగారికే చెందుచున్నవి.

తమ గంభీరపన్యాసమున బీసెంటమ్మగారి టిట్టుచెప్పిరి. అన్ని జాతుల నుత్తముల స్త్రీపురుషులను, ఇదివరలో రాజకీయములం దించుకయు ఉత్సాహము లేనివారలను, అందఱు

నివ్వడు హోమరూలు" ఉద్యమమున హిందూదేశభివృద్ధిని లక్షించుటను జూడ జాతి మేలుకొనినదియను, జాతి కోరికన దశస్యును జరిగి తీరకలయుననియు, నిశ్చయపదగును. హిందూదేశ వన్ని ప్రక్కలనుండియు ఆశాపూరితములగు జాతులచే నావరింపబడి యున్నది. ఆసియా ఖండమునం దుద్బవము జెందిన జాతులనుండి ఇంగ్లాండుదేశము తన హిందూదేశమును గాపాడుకొనవలె నన్న హిందూదేశ వైనిక బలము విశేషాభివృద్ధి సొందవలెను. మన మాళిం చి ప్రార్థించుచున్న హిందూదేశమును ఇంగ్లాండుదేశమును కలసి మెలసి పనిచేయ నెంచిన, యాంగ్లాంధరము హిందూదేశము మానవజాతికతకు సహాయ మొనర్చవలసియున్న ఇంగ్లాండు హిందూదేశముల తమ యన్యోన్యాభివృద్ధినిమిత్రము గలసి మెలసి యుండవలయును. అనంతర మామె భారతమహిళల గుఱించి యొక ప్రసంగించెను. భారతీయ నారీమణులలో ప్రభోధ ముదయించినది. భారతీయ నారీ సినీ "హోమరూలు" ఉద్యమము గాపాడ నేలెంచినది. హిందూదేశభౌతిక సంతతివారు తమస్వాతంత్ర్యమునకు తమతల్లిదండ్రులెంతవరకు పాటుపడిరో తమతల్లిదండ్రుల గూడ నంతవరకు పాటు పడినది గ్రహించగలరు. దేశమునందలిసంతులనమునకు జాతుల దేశభృద్ధయములలో పాల్గొనబూను తెంతయు శుభమాచకముగనున్నది. మనకుంద రమును మనచక్రవర్తిగారియం దభిమానమును గలిగియున్న వారి మగుటచేత వారి యాజమాన్యము సంగీకరింతుము. అయిన మనము ప్రత్యేక స్వతంత్రత్వాన్నిగ నుండి బ్రతుకనకు సోదరితనె యుండుముగాని దాని భృశ్యునికలెనందము.

ఉపన్యాసములకు వందముల సర్పింపగోరుదు తిలకుగా టిట్టు చెప్పిరి. మనపని మాంటేగూ గారి వద్దకు ప్రతినిధుల సంప్ర టితో మాత్రమె పూర్తికా నేడు. మన యుద్యమము యొక్క న్యాయమును గూర్చి వారు పాల్గొనుటలో నందఱికి నచ్చ జెప్పవలెను. అందువలన వారి కన్న కరగరుల వారు ను సహాయ మొనరించు టత్యంతావశ్యకము.

హార్మి మను ఆరంభించు గారలగుడ మాట్లాడిరి. పిమ్మట సభ ముగిసెను.

ప్రజాస్వామ్యశ్రయము.

బొంబాయి విమలపుగారు.

దక్కను సభివారి యాజమాన్యమున ప్రాసనరు లిమేయరుగారు సభాధిపత్యమును వహించియుండ బొంబాయి విమలపుగారు "ప్రజాస్వామ్యశ్రయము"ను గూర్చి ఉపన్యాస మొసరిరి. రాజాధికారి మెట్లు కొలదిమంద యధికారుల చేతికి బోయినదియు ఆది ప్రజాస్వామ్యముగ నెట్లు మారుచున్నదియు వారు తెలియబరిచిరి. ప్రజాస్వామ్యశ్రయమును పరిపూర్ణశ్రయమున మనము బోధింపగూడదు. ఈ యాశ్రయము హిందూదేశమున కిప్పట్లున శ్రేయోవాయకమా యనునది తర్కించుచు వారి రెండవభాగము నడిగిరి.

(1) హైందవులు స్వభావముచేతనా లేక నమ్మకము చేతనా స్వపరిపాలన కర్హులగ పరిణమింపబడుచున్నారు?

(2) ప్రజాస్వామ్యశ్రయము మీ సమయమున హిందూదేశమునకు తగియుండునా?

మొదటిదానికి భారతీయులే ప్రత్యుత్తరము నీయద గును. కాని తనకు తెలిసినంతవరకు హిందూదేశమున పూర్వ మిదివరకు ప్రజాస్వామ్యభావ మెట్లును ప్రజ్వరిల్లినట్లు గానరాదు. గొప్పగొప్పములన్నియు దానియందు ప్రవేశించిదాని నవిమాటిగ వీసిక వ్యతిరేకమాన్యముగ ద్రిష్టించి, విదేశయుడగుట చేతను తప్పుచెప్పవచ్చునుగాని సహాయ్యునియులలోజూచిన రాజ్యాధికారిము కొలదిమంది ఆధికారులతో బ్రులినట్లు గన్పించుచున్నది.

రెండవదానిగూర్చి ప్రజాస్వామ్యదర్శనములన ప్రజలందఱును దొరతనము దభిమాను గలిగి యుండవలయును హిందూదేశపు జనులలో అనేకమందికి రాజకీయభావము లేదు. రాజకీయ విషయములందు ప్రవేశము గల్గించుకొనుటకు వారియ్యకోసము. వారికి కలయిన దెల్ల తమను పక్షపాతములేకుండ పాలింపవలెను. అంతయుగాని తాము పరిపాలన గోరరు. న్యాయస్థానములందు వారికి సమానహక్కు లుండవలెను. అదివిశేషమునకుండను తింత్రముల పాల్పడకుండగను తమ్ము సంతక్షింప కోరెదగు. ఇవన్నియు జూచిన పరిపాలకులే వారికి సంతృప్తి సొందగలరు. అందుచే నిజముగ వారి అభిప్రాయమును గ్రహించు టావశ్యకము. ఇంకను వారు ప్రజాస్వామ్యశ్రయముల విశేషింపించుచు ఇతరుల ననుకరించు స్వభావమును త్యజింపవలయు నని వారు చెప్పిరి. ఈ యభిప్రాయము తమవెగాని పరిమిస్తునికి నందు ప్రవేశము లేదని వారెత్తియును జెప్పిరి. ప్రాసనరు లిమేయరుగారు తమ అధ్యక్షకోపన్యాసమున ఉపన్యాసకులు చెప్పిన వివాదాంశములకు దిగ్గముగ ప్రత్యుత్తరముల మొసరిరి. అంత సభ ముగిసెను.

TELEGRAMS.

America

4,500 Men Under Training.

LONDON, October 12. WASHINGTON. Mr. Baker has stated that the number of men in the new National Army actually training or under orders aggregating 4,31,180 clothing etcetera is ready as required.

Control of Hides and Skins Export.

LONDON, October 12. NEW YORK.—A Finance Bill has been formed at the suggestion of the Government to control the export of hides and skins in order to prevent their reaching enemy destinations.

Crew of Sunken "Liebenfels" Sentenced for Conspiracy.

LONDON, October 12. CHARLESTOWN.—(South Carolina.) Three of the crew of the German steamer "Liebenfels," which was sunk at anchor in January, have been sentenced to two years imprisonment and a fine of one thousand dollars for conspiracy to sink the ship.

Export of Contraband.

Frustrated by a Ship's Steward.

LONDON, October 12. NEW YORK.—A plot to export tungsten on board a Scandinavian liner was frustrated by the steward. Two local Sweden with two hundred pounds of tungsten were found concealed on the liner.

Railway Strike Paralyzes Business.

LONDON, October 12. BUENOS AIRES.—The railway strike is paralyzing traffic and commerce affecting trade. Gas companies announce that they will shortly be forced to suspend business owing to lack of combustible.

Luxburg Attempts to Escape.

Count Luxburg, who was awaiting an opportunity to depart, evaded surveillance and attempted to fire into the interior. He was arrested, however, and his luggage seized. Count Luxburg protested and insulted the authorities, but was taken back to Buenos Aires.

British Front

Artillery More Active.

Effective Counter-Battery Work.

LONDON, October 12. F. M. Sir Douglas Haig's communique to-night says:—The weather has improved and good visibility has favoured the work of artillery. There has been much effective counter-battery work on the battle front besides the bombardment of enemy's positions and harassing fire against communications and back areas. Hostile artillery has been less active. Seventy-seven more prisoners have been brought in. No infantry action was occurred. Our aeroplanes on Wednesday bombed a German big-gun position. Three enemy machines were brought down and two driven down. Four others are missing.

Using Up Enemy Troops.

A Typical Example.

LONDON, October 12. Reuter's correspondent at the British Headquarters gives as an example of how enemy troops are being used up the case of the 24th Prussian Division. The latter was raised in January and went to the front in April north-west of St. Quentin and was immediately heavily attacked by the British. The German loss of the 1916 piece were badly shaken by the whirlwind bombardment and suffered heavy casualties. Our regiment lost four hundred prisoners. This division appeared in September on the Ypres front and was thrown in to counter-attack us on September 20th. It was repulsed. Again on September 26th some elements of the same division were completely scattered, with the result that the division exists practically only in name. Several officers who were not trusted by the non-commissioned officers have been retired. This is interesting, adds the correspondent, because it is a reminder that the old German officer class is almost entirely used up.

Many Bombs Dropped.

LONDON, October 11. The Admiralty says that despite weather naval aircraft dropped many bombs on Sparappelhoek Aerodrome yesterday. All returned.

THE LATEST NEWS.

LONDON, October 12. Reuter's correspondent at British headquarters wires:—The British and Allies to-day resumed progress of pushing the Germans off what remains of their foothold upon the great ridge system east of Ypres. The French on the left did not move to-day but the artillery has been pounding enemy vigorously.

The weather now has improved and this afternoon there is a crisp breeze with blue sky but when troops went forward conditions were more miserable. But although the ground was heavy it was better than on the occasions of the last attack. The Germans were again caught by surprise. They could hardly have anticipated that we should again strike so soon nor in such weather. Marshal Haig whom I saw yesterday looking particularly well and wearing the air of complete satisfaction fully realises the value of

time when the enemy is still staggering under the shock of the previous blows. The scheme of to-day's battle seems to be fraught with the most interesting possibilities. More than this I must not say. We have driven the Germans out of practically the whole depth of their defensive front over a width of several thousand yards. The result is that the Germans must now oppose us more than on any previous occasion since the first battle of Ypres with flesh and blood instead of dugouts, deep trenches and concreted redoubts. They are now shovelling and running up wire in feverish haste in the rear but the dominant ridge enables us to see all this and shell workers with very disturbing effects. The pillbox takes month to construct and cannot be built in wet or frosty weather. The barrage more terrific heretofore crawled ahead of our lads this morning with incandescent concentrations every yard it traversed. Enemy's artillery response was somewhat ragged. It is always dangerous to draw general conclusions from local symptoms but many reports are current to the effect that the Germans are getting short of big ammunition. Certainly army orders invariably admonish in heavy type to husband this as much as possible.

Recently enemy has been firing at us some of our own shells captured from Russians. The fact that they are bringing these so far in view of great transport difficulties is significant.

It is reported that at 7-40 this morning our troops had gained their first objectives. Machine-gun fire appears to be the chief trouble indicating that a large proportion of German artillery has been withdrawn well to the rear.

Our airmen are up in great strength and doing splendidly especially in directing artillery fire on large bodies of marching troops. Some tanks have been seen but no reports regarding their operations are available.

General Haig has written to the chairman to the British Red Cross and St. John societies in connection with "our day" appeal on the 18th inst. expressing gratitude for the admirable work with the expeditionary Force, whether transporting wounded, or supplying a host of comforts to the men sent to hospital. Their work is performed zealously, devotedly and efficiently and the aid rendered to the Army Medical Corps is beyond all praise. Marshal Haig hopes there is no risk of their splendid work being curtailed through lack of funds.

An Aerial Battle.

LONDON, October 12.

The German wireless communique says:—There was intense cannonading on the coast and between Blackart-lake and Poelkapelle. Eighty aeroplanes took part in the aerial battle at Zonnebeke and Zandvoorde.

French Front

Mutual Artillery Activity.

LONDON, October 12.

Last night's French communique reported mutual artillery activity at various points on the front but no infantry action.

Latest French Report.

LONDON, October 11.

This afternoon's French communique says that the night was marked by great mutual artillery activity and series of German attempts at various points on front including west of Cerny, west of Maisons-de-Champagne and in the regions of Souain and Auberive all of which failed. Artillery duel continues in the region of Begonvaux on the right of the Meuse.

Russian Front

Enemy Pressed Back.

In Riga Region.

LONDON, October 12.

The Russian wireless communique says:—In the Riga region enemy pressed back some of our companies south of Pskov highroad. Enemy attempted to fraternise south east of Jabotstadt. We captured the villages of Marufa and Ichal west of Urmia we took 250 Kurds prisoners and released two hundred Syrians. The enemy fled across the Great Zap destroying three bridges.

Positions Restored.

LONDON, October 11.

The wireless Russian official communique says:—We counter-attacked and restored positions south of Pany High Road. Enemy's artillery forced back our advanced posts north of the Road. Enemy took several trenches in Boczno region but counter-attacked and recaptured them.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

The Viceroy's Tour.

SIMLA, October 12.

H. E. the Viceroy will leave Simla on Saturday the 13th. He will visit Gurga, Quetta and Karachi and arrive at Delhi on Saturday the 3rd November. The party accompanying the Viceroy will be Lady Chelmsford, the Hon'ble John Theisger, the Hon'ble Mr. A. A. Grant, Mr. J. L. Maffey, Lt. Col. R. Verney, Lt. Col. H. Austen Smith I. M. S., Captain Holland Hibbert, Captain J. A. Denny and Captain E. R. Baring.

Mr. M. R. Jayakar, Barrister-at-Law of Bombay, has accepted the Presidentship of the Poona District Conference to be held at Junnar early in November.

Government Takes Over Mill Station.

BOMBAY, October 12.

The mill station of Mount Abu in Rajputana has recently been taken over by the Government of India from the Sir Seroheo State. The transfer had long been under consideration, and final arrangements were recently completed.

Plague Statistics.

CALCUTTA, October 12.

There were 8806 deaths and 11,607 seizures from plague in India during the week ending the 6th October. The following are the provincial figures:—Bombay Presidency and Sind 4019 deaths, Madras 146, Behar and Orissa, 26, United Provinces 225, the Punjab 44, Burma 58, Central Provinces 1004, Mysore State 326, Hyderabad State 852, Central India 137, Rajputana 771, North Western Frontier Province 1, and Kashmir 6.

Calcutta

The Question of Home Rule.

A Curious Story.

CALCUTTA, October 12.

A correspondent writes to the "Amrita Bazar Patrika" that certain firms and parties in the District of Hooghly as well as in Calcutta have begun inviting clerks, menial servants and others in their service to state assent or dissent to the statement they do not want Home Rule and that they prefer a European to an Indian member of Civil Service to be in charge of their district.

Behar

Shahabad Rioting.

Another Village Looted.

ALLAHABAD, October 12.

The "Pioneer's" special correspondent at Ranchi wires:—Latest news from Shahabad is not encouraging. It appears there has been increase in the number of rioters as well as in the number of villages attacked. The trouble which commenced in the area which won notoriety under influence of Khar Singh during the mutiny is now spreading south. A village called Arhwal on the banks of the Son in the district of Gaya has been looted. Some bands of rioters are said to have appeared in the neighbourhood of Sasaram. The Lieutenant-Governor of Bihar and Orissa was to leave Ranchi for Patna on Thursday afternoon.

Bombay

Mrs. Besant in Bombay.

A Lecture on Home Rule.

(Delayed in Transmission)

BOMBAY, October 12.

A meeting was held this evening under the auspices of the Home Rule League to hear Mrs. Besant's lecture on the present political situation. Mr. Bomanji presided. Over four thousand people attended the meeting. The Chairman said Mrs. Besant's re-entry into public life had rejuvenated the national life of the country. There should be no pause in their political life until the goal was reached. If this happy augury was brought within aasurable distance the glory and honour of it was largely due to Mrs. Besant.

In the course of her lecture Mrs. Besant said when they the men and women of every community and creed, men who were usually not interested in politics, had gathered together in order to maintain Home Rule for India, they began to realize that the nation was awake and that what the nation demanded must inevitably be done. Her first point was that India was surrounded by nations ambitious and awake. In England was to hold her own among the awakened population of Asia, India must become a great military power. It as they hoped and prayed Great Britain and India were to live and work and grow together, if India was to play her part in the new civilisation after the war, England and India must remain together for their mutual benefit. She next referred to the awakening of Indian womanhood. Indian women had now risen to the defence of Home Rule and future citizens of India will owe their freedom to their mothers as much to their fathers. The third great political change, she said was the coming of the great merchant class into active political life of the country. In conclusion she said they would acknowledge the supremacy of the Crown, for they love their King-Emperor, but they would ask to stand as a free commonwealth with Britain as their sister and not as their master and with Home Rule in the land.

Mr. Tilak in proposing a vote of thanks to the lecturer said that their work did not stop with representations to Mr. Montagu. The latter will have to convince the British Parliament of the justice of their cause. He must therefore have the united support of all the communities.

Mr. Horniman and Mr. Arundale also spoke and the meeting terminated.

Bombay Legislative Council.

POONA, October 12.

The whole of to-day's sitting of the Bombay Legislative Council was occupied in the discussion of a motion by Sir Mahadev Chaulal on certain proposed alterations in rules for the conduct of business of the Legislative Council. The motion which is the outcome of the deliberation of a Select Committee appointed to consider the subject among other matters principally aimed at enacting that the member of Executive Council to whom was allotted the business of department of the Government to which the matter referred to select committee belonged shall invariably be a member of the committee and be its chairman unless he waived his right to take the chair.

An amendment was pitted against this proposal by the Hon'ble Mr. V. J. Patel to the effect that the member in charge of a bill shall invariably be a member of the select committee to which the bill might be referred and that he shall also be chairman of such committee unless he waived his right. The object of Mr. Patel's amendment was to bring out a rule that in cases where a

వృత్తాంతములు

కొచ్చిను మహారాజుగారి తల్లి మాంగూ ఆమ్మగారు మరణించిరి. మరణమున గౌరవ నూచకముగ క చేరిలు దుకాణములు మొదలగున వాదినము మూసివేయబడినవి.

కలరా:— తిరుమనాపల్లిలో కలరావ్యాధి ప్రారంభించినది. గతవారమున ఈ వ్యాధివలన చాల మరణములు కలిగినవని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

కాళి హోమయాలిగులు:— పాలపూటు తాలూకా పెరులెంబ, మంచపు గ్రామములలో రెండుకాళి హోమయాలిగులు స్థాపింపబడినవి.

రంగూనులో కారాగృహవాసు లెట్లనో ద్రవ్యమును కారాగారములలోనికి గొంపోవుమందునటుల తెలిసి పోలీసు కమిషనరు గారి కముందటి నేరములకు మిక్కిలికఠినమగు శిక్ష విధింపబడునని క్రొత్త ఉత్తరువు లొసగిరి.

పూనామండల సభాధ్యక్షుడు:— పూనామండలసభ జున్నారాలో నవంబరు మాసమున జరుగును. సభకు బొంబాయి వాస్తవ్యులగు బారిష్టరు ఎస్. ఆర్. జయకరుగారధ్యక్షులుగ నుండ నంగీకరించిరి.

కొచ్చిరాజమహారాజు:— కొచ్చిరాజుగారి తల్లి ఈనెల 12-వ తేదీని ఎర్నాకులములో స్వర్గస్థులైరి. సంతాపమాచకముగ నగరమునందలిక చేరిలు, సాపులు మొదలగునవి మూసివేయబడినవి.

పంచమహాజనసభ, బెజవాడ:— ఈనెల 21-వ తేదీని బెజవాడలో జరుగవలసిన పంచమహాసభను దసరాపండుగుల కారణమున నవంబరు నెల 4-వ తేదీ ఆదివారము నాడు జరుపుటకు నిశ్చయింప బడినది.

పర్యవ్రాజకమును వీసికొనుట:— రాజపుత్రస్థానము లోని ఆయురవ్యవస్థాపన నిర్మాణసంస్థానమువానినండి తమ వక మొదలగున దొరతనమువారు చాలకాలము నుండి యాలోచించుచుండిరి. ఇటీవలన ఏర్పాటులన్నియు సమాప్తమై దొరతనమువారి రాజొండప్రదేశమును స్వాధీనపరచుకొనిరి.

కన్యకా పరమేశ్వరీ ఆశ్రమములో అన్నదాన సమాజము, కాకి:— కాకి నగరమున ఆశ్రమములో తీర్పురుప దలచిన అన్నదాన సమాజ మందిరమునకు క్రయ దస్తావేజు నిన్నును (12-10-17) కాకి నగరమున రిజిస్టరీ చేయబడినదని అచటి నుండి దాచేగల్లి రాం గారు మాకు తెలిపినా ర్త సరిపిరి.

నరుగముల్లి కంఠెక:— ఇదిగతములో వేయబడిన బావి తారస్థులచేయబడి యీనంకెనగట్టుటకు క్రొత్తబావి తారయరు చేయబడినది. వీని ప్రకారము రూ 92 వేల లు వ్యయమగు నట్లు తెలియుచున్నది. వీనిని దొరతనమువారు ఆమోదించిరి. అని తెలియుచున్నది.

ఒకపరిశ్రమ:— యుద్ధము ప్రారంభించుటచే మలబారు జిల్లాలో సామానుల ఎగుమతినిమిత్తము పాకేడీ పెట్టెలను తయారుగావించు ప్రక్రియనిమిత్తము వృద్ధిబొందుచున్నది. జిల్లాయందలి యడవులలో దొరకు తెలికకట్టతో ఈ పెట్టెలు లక్షలకొలది తయారుగాంపబడి తుపాకిమందుల ఎగుమతి కొరకు పంపబడుచున్నవి. చెన్నరాజధానిలో ఏజిల్లవారును ఇట్టిపనిని గావించలేదని ఒకరువ్రాయుచున్నారు.

ఆంగ్లో ఇండియన్ సమావేశము:— అక్టోబరు 24 వ తేదీని ఆంగ్లో ఇండియన్ నాయకులందఱొక సభను గావించెదరు. కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాసు, బెంగళూరు, బాన్స్ మొదలగు అనేకస్థలములనుండి వివిధములగు ఆంగ్లో ఇండియన్ సంఘములనుండి అనేకమంది ప్రతినిధు లాసభ కేరెంతురని తలపబడుచున్నది. సభలో తర్కంపబడు వివిధాంశములందు హోమయాలి ఆందోళనము వలన గలిగిన ప్రస్తుత స్థితిని గూర్చియు కొంత జర్చింపబడును. మాంటేగు గారి వద్దకు ప్రతినిధుల సంపుటకు తగిన ప్రయత్నములు గావించబడును. ఆంగ్లో ఇండియన్ సంస్థాపన లన్నిటియందును ఎక్కుడు మిత్రభావము నెలకొల్ప ప్రయత్నములు గావించబడును.

కూలీలు కిరు చచ్చుట:— గతబుధవారమునాడు కాజా కనలిదూరముననున్న జి. వి. పి. యిరువదారి మంబ్రోటన్నలు సెక్రెటరీమాదము సంభవించెను. పార్కిరుటన్నలు తయారు కాగానే, పైటన్నలుద్వారా బండ్లరాకపోకలు అగిపోయినవి. అందుచేత దానిని విశాలమొనర్ప కొందరు కూలీలు పనిచేయుచుండిరి. గోడ కూలీ కిరు కూలీలు చనిపోయిరి. ఒకడు గాయపడిన.

గుంటూరు జిల్లా గుంటూరు తాలూకా గుండవరంగ్రామములో స్థాపింపబడిన శ్రీ సరస్వతీపుస్తకభాండాగారమునకు నిన్నటిరోజున వెళ్ళియుంటిని స్థాపించి కొద్దిరోజులు అయినను 150 పుస్తకములు గల్గి వృద్ధికరముగ నున్నది. గ్రామము చిన్నదిగ నుండినను ఒక భాండాగారము నెలకొల్పి బీదవారలయినను భాషాభిలాషులయి పోషించు చుండుట ఆనందకరముగ నున్నది.

సుమారు 17 సం॥ రాజమహేంద్రవరమున బెనునూలునకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నుండి విశేష ప్రఖ్యాతి నొంది పూర్వము లోయరు నెండేరి పరిక్ష లుండినప్పుడు పరీక్షకులై యుండి విశేష సామర్థ్యము జూపిన సిద్ధెల సుబ్బరాజుగారు పాఠశాలాధికారులకును తమకును గలిగిన స్నేహవలన ఉపాధ్యాయత్వమునునదలి ఆగష్టు 26వ తేదీన స్వస్థానమగు కాశ్యేటి నగరమునకు వెళ్ళిరిని యొకవిలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు.

అపూర్వజననము:— ఈ నెల 7వ తేదీన నేలము పురమున అరకుపాల్యం తెప్పకొళమువద్ద ఒక మొదలియారు శ్రీ గర్భవతియైయుండి 8 వ మాసమున ఒకసారి 4 బిడ్డలను కనెననియు మొదటి మువ్వరు శిశువులను అడవిల్డలనియు, 4వ శిశువు తొండమును గొప్ప చెవులును గలిగి విఘ్నేశ్వరునివలె మగశిశువువై యుండి ననియు నలుగురు శిశువులను ఒక గంటకాలము జీవించి మృతివొందెననియు ఒకవిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

హోమయాలి చిత్రకథ:— అమృతబహు చిత్రకొకవిలేఖరు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— హూగ్లి మండలములోని కొన్ని వర్తకసంఘములు, మున్నగునవి తమ గుమస్తాలను, నేవకులను పిలిపించి వారితో “మాకు స్వపరిపాలన మక్కరలేదు. మా మండలమునకు యూరోపియన్ అగు వి. సి. ఎస్. ఉద్యోగి గావలయును గాని భారతీయుడగు వి. సి. ఎస్. కలక్టరుగానుండుట మాష్టిమయలేదు,” అనిపలికి, పైవాక్యముల కనుమరింగరా వ్యతిరేకముగా యిది ప్రశ్నించుచున్నది.

పాలపూటు హత్యకేసు:— పాలపూటు తాలూకా కల్లిపల్లి గ్రామములో ఆర్యుగమునకు ఇక్కిహానా బాది నాడు సుమారు 2 సంవత్సరములక్రిందట తాయతను శ్రీని వివాహమాడి గత 2 మాసములకంతకు ఆమెతో గావురము చేసెను. ఒకదినమున వారిపురుషు తగవులాడుకొనిరి. వారి భార్య పుట్టినింటికి బోయి తన తోబుట్టువులతో కాలముగడపుచుండినది. ఒకదినమున నామె యడవినుండి తన యిద్దటి యక్కచెల్లెండతో దిరిగి వచ్చుచుండగ ప్రత్యేకముగ ప్రోవగావిన ఆర్యుగము ఆమెను నరికివేసి ఇంటికి బోయి భోజనానంతరము యాకర గ్రామమునకు బోయి పోలీసువారి వశమయ్యెను. పోలీసువారు వానినై మలబారు జిల్లా జడ్జిగారియొద్ద కేసు చేసిరి. కేసు విచారణ ముగిసిన పిమ్మట హంతకునికి ఉరిశిక్ష విధింపబడినది.

విద్యార్థులు:— పాలపూటు విజ్ఞోరియా కళాశాల విద్యార్థులు సుమారు 20 దినముల నుండి సమ్మెకట్టిరి. నేటివరకును సమ్మెకట్టు అంతము కాలేదు. కళాశాలకు రాకుండునట్లు ఆజ్ఞ చేయబడిన రామస్వామియను విద్యార్థి పలు మాటు కళాశాలకు బోయి ప్రధానోపాధ్యాయులను విసుగుచెందించినట్లు ఆవిద్యార్థిపై చేయబడిన మేజిస్ట్రేటు కేసు యీనెల 20-వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది. సిండికేటు వారిచే నియోగింపబడిన కమిటివారు విద్యార్థులకు కొన్ని ప్రశ్నలను పంపిరి. విద్యార్థులు ఆప్రశ్నలకు ఉత్తరవులను వ్రాసి పంపవలయును. పాఠశాలాధికారి కారులు ఇ. డబ్లియం, గ్రీస గారు డైరెక్టరుగారి యజ్ఞపైని విద్యార్థుల సమ్మెకట్టునకు కారణము గూర్చి రహస్యముగ భోగట్టాలను చేయుచున్నారు. కళాశాల పండితులు ఉపాధ్యాయులును చెప్పినదాని నంగీకరింప వలె వ్రాసికొనిరి.

హోమయాలి ఉపన్యాసము:— గత వారములో పాలపూటులో ఎం. పి. సుబ్రహ్మణ్యము అత్యురగారి అధ్యక్షత క్రింద కాళాహోమయాలి లిగువారు ఒక సభను జరిపిరి. కల్లికోట వాస్తవ్యులగు మంజులీ ఎస్. రామయ్యరు, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు స్వపరిపాలనము గూర్చి ఉపన్యసించిరి. మాంటేగుగారి హిందూజాత సంచారమును గూర్చియు, గంధిగారు తయారుగావించిన సంస్కరణ నమోనాను గూర్చియు సభ్యులకు స్పష్టముగ తెలుపబడినది. మాంటేగుగారు హిందూజాతమునకు వచ్చునప్పుడు వారికి సమర్పించుటకు తలపబడిన మహజరుపై చేవ్రాళ్లను చేయించు నిమిత్తము వలంటియర్లు నియమింపబడిరి.

ఆలయము మెలపకుట:— ‘తెలి’ ఆలయపు ఆర్యకులు పూజారులు ఆరాధకులు గలసి జామరికొ గారికి ఒక మహాజరును దాఖలుచేసికొనిరి. ఆలయము ముందటి భాగమున వేయబడిన రోడ్డుపై తియ్యారీలు, మొదటగాగల పంచములు పోవుచుండుటచే ఆలయము మెలపడి సంప్రోక్షణ మొదలగు పవిత్రకార్యములను జరుపుటకు ద్రవ్యము విశేషముగ వ్యయమగుననియు తా మావ్యయమును భరింపజాలమనియు కావున ఆరోడ్డుపై ఆగ్రహతులవారు తప్ప మరెవ్వరూ జాలివారు నడువగూడదని ఉత్తరువుచేయుటకు ప్రార్థించుచున్నా మనియు అనుమాజరునందు వ్రాయబడినది. రోడ్డువేయబడిన భూమి జామెరికొ గారిది. రోడ్డు మ్యూనిసిపాలిటీవారిచే నిరూపింపబడినది. ఈసంగతి ఆలోచింపవలెనని జామెరికొ గారు ఎస్టేటు కలక్టరుగారికి వ్రాసిరి.

గండరగోళము:— తిరుచునాపల్లి కోటలో నతార్చమసీదుకు సమీపములో నుండి బయలు జాగాను ఒక మహమ్మదీయును కొని తన మరణాంతరము తన్నా బయలున సమాధి చేయవలెనని యొక మీలు వ్రాసెను. అతడు గత శుక్రవారమున మరణించెను. అతని బంధువులు మసీదు ప్రక్క బయలున సమాధి చేయుటకు ఆశయమును తీసికొనివెళ్ళిరి. మసీదు ప్రక్కను శవము పాతపెట్టుబడ కూడదని అచ్చటి వారు అడ్డగించిరి. కొన్ని నిమిషముల వఱకు కేకలు జరిగినవి. ఇంతలో ఉభయపార్టీలవారి వైపునను చాలరుండిచేరి కొట్టుకొనుటకు సిద్ధపడిరి. కాని డిప్టీపోలీసునూ పరింటెండుటుగారు సమయమునకు వచ్చి, మరణించిన వాని కోర్కె ప్రకారము వాని శవమును ఆ స్థానముననే సమాధి చేయించిరి.

అడవియెనుగను వేటాడుట:— కొలంబో అడవులందు చాలకాలమునుండి నిర్భయముగ సంవరించుచు మనుష్యులకు నష్టములకు నష్టములు కలిగించుచుండిన యొక అడవివీరుగను వేటాడుటకు కర్నూలు ఫిల్డు, రెగిటేసెంటు కర్నూలు చాన్సున్, కేప్టెన్ జోనల్ లాన్, డిగ్రీ ముదలియరుగార్లు గత శుక్రవారమునా డుదయమున మోటారుబండిలో నడవెక్కి బోయిరి. రానా పోలీసు ఉద్యోగస్థులును, 2 రుచలూరీలును వీరికి సహాయముచేసిరి. వీరందఱునుకలసి దానికొరకు అడవివంత గాలించిరిగాని అది వాకిగోచరముకాలేదు. విసుగుచెంది తిరిగి ఇంటికివెళ్లు యత్నముల సన్నాహములో సాయంకాలము రిక్త గంటలకు అది వారిదిక్కుననే వచ్చుచుండెను. తక్షణమే కర్నూలు ఫిల్డు గారు దానిని తుపాకితో గాల్చి చంపిరి.

గూడూరు గ్రామమునందు స్వరాజ్య సమితి కాళి నేర్పాటు చేయుట కాగ్రామ పేరును యీ నెల 10 తేదీ సాయంకాలము హిందూ యువజన సంఘమువారి ధర్మ పతనాలయములో అల్లాడి సుబ్బరామరెడ్డి బి. ఏ. బి. ఎల్. గారి యాజమాన్యము క్రింద సభ గావించిరి ఈ కార్యమునకై నెల్లూరు స్వరాజ్య సమితి కార్యదర్శియు, కమిటీ మొదలగున వ్యాయవాదులును నగు ఓరుగంటి వేంకటసుబ్బయ్య విన్నారాజగోపాలరావు ఇం గు వ శ్రీ కృష్ణయ్య రాకేంద్రరావు మొదలి లక్ష్మీనరసయ్యగార్లు గూడూరుకు విచ్చేసి సభను జయప్రథముగా జరిపిరి. ఓరుగంటి వేంకటసుబ్బయ్యగారు “స్వరాజ్యమును” గూర్చి చాలకాల మువన్యసించి సభితులను రంజింపజేసిన వెనుక 16 వందల స్వరాజ్య సమితిలో సభితులుగానుండ నియోగినిరి. కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొనుటకు ప్రత్యేక సమావేశము గావించబడును.

THE GREAT WAR

Mr. Asquith's Reply to German Utterances

General Maurice Reviews Military Situation

Hindenburg's Wrath Against Britain

[Reuter's Agency]

Great Britain

GERMANY'S PEACE MOVE.

Mr. Asquith's Analysis.

Alsace-Lorraine Must be Restored.

LONDON, October 12.

Speaking at a war aims meeting at Liverpool, Mr. Asquith re-emphasised that we were fighting for durable safeguards against a further world-war. Although hailed in some quarters as an olive-branch, he said the Reichstag peace resolution was a patchwork of formulae which nobody understood. The various parties in Germany had ever since been squabbling regarding its orthodox interpretation, while Germany's answer to the Papal Note made confusion worse confounded. He did not doubt that there was in Germany, as there certainly was in Austria, a widespread and genuine desire for peace. In the Reichstag there was a growing spirit of revolt against the methods of the Government. Nevertheless the dominant factor was the German Government. Therefore its attitude towards peace was what mattered. The world would never find a way to peace through equivocations and ambiguities. Plain questions had been asked which had been studiously evaded, and concrete cases of primary importance and perfect simplicity had been put but they had not been answered. We were asked to lay down our arms without other safeguard or satisfaction than that we should be offering a unique exhibition of the virtues of Faith, Hope and Charity. Our governing objects were the attainment of real peace and the effective prevention of future war. None of our demands for territorial re-adjustments involved aggressive annexation, not even the restoration to France of Alsace-Lorraine. Replying to the last speech of Baron Kuehlmann who said that Germany would never make a concession regarding Alsace-Lorraine because she must safeguard her glorious inheritance, Mr. Asquith pointed out that the glorious inheritance was territory, French in sympathy, filched from France against the protests of the greatest German statesman, without regard for the wishes of the inhabitants, to be held as a symbol of French humiliation. That act of crude and shortsighted spoliation was the root source of the present war.

Clumsy German Manoeuvre.

German diplomacy was not celebrated for deftness. But its annals did not contain a clumsier or more transparent manoeuvre than the maladroit attempt to sow discord between ourselves and the French with regard to Alsace-Lorraine. Baron Kuehlmann's continued silence on the plain questions put to him concerning the future of Belgium was significant. There was nothing in the proposed changes in the map to offend the German peoples. It had never been part of our policy to annihilate or mutilate Germany.

Prussian militarism was the real enemy. Hence the worst thing that could happen would be a patched up peace, merely giving breathing space for another struggle. "Recently I walked in Delville Wood," Mr. Asquith continued, "perhaps the most tragic spot on the Somme battlefield, and another day along what were the streets of ancient Ypres. It is impossible to conceive a more terrible object lesson of the meaning of modern warfare. Yet, with that pitiless desolation fresh in my mind I would rather see the war continue than brought to an end in an inconclusive compromise. If it is to be a contest of endurance, we have no reason to lose heart. There is not the faintest danger of our being starved into submission, while in the air we shall soon master aeroplane raids as we have mastered the zeppelin. Take the Allies as a whole, not forgetting America. Survey their relative powers of endurance. Make every allowance for untoward contingencies and there is no doubt that material, and moral preponderance rests increasingly with our cause."

The War Situation Reviewed.

General Maurice on Casualties.

The Failure of Submarinism.

LONDON, October 12.

In his weekly review of the situation, General Maurice, Director of Military Operations, said to Reuter's representative that he had every reason to be pleased with Tuesday's advance. Since September 20th the period between the pushes had grown smaller and smaller. Dealing with the assertion of Major Morant that since September 20th we had lost half a million men, General Maurice said that we had not half that number engaged in this series of battles. The fact was that since January our total casualties in all theatres did not exceed half-a-million. Major Morant's statement was therefore grotesque. We made a most careful estimate of the German losses on the Somme. Somehow that estimate became known to the Germans, who thereupon immediately stopped the export of casualty lists and altered their system, which was proof that our estimate was not far wrong. We had estimated the German losses in this Flanders battle, General Maurice said, he was not going to give figures, but he might say that up to October 6th, they exceeded the British by seventy-five per cent.

Referring to submarines he said that, without desiring to minimise their inconvenience or pretend he would not be delighted when they were finally overcome, the plain fact was that U-Boats had not delayed for one hour our plans in France or kept back a single round of ammunition. Our army was better fed and more liberally supplied with arms and ammunition than ever before. The actual daily importations of war material into France in January averaged 11.4 tons hourly, while in the last week in September, it averaged 24.5 and had been steadily rising since. There had also been enormous construction of light lines, canals, and roads. The number of trains running daily on the broad gauge lines with war material for the British army on March 1st was 179. This had risen to 239 in the last week in September. The average tonnage carried weekly on light railways in March was 25,300. At the beginning of September it was 173,400. In the same period canal traffic had almost doubled. This continued General Maurice, proves that our armies are continuously and increasingly supplied despite U-Boats. Concluding he said:— "The fighting is hard and a great deal confronts us. This battle will not end the war. There is much hard fighting ahead, and the importance of getting the American troops as quickly and in as large numbers as possible is undiminished by what has happened in Flanders."

Britain and Alsace-Lorraine.

Premier's Statement.

LONDON, October 11.

Addressing a deputation of Insurance Friendly Societies, Mr. Lloyd George said:— "No statement is more calculated to prolong this terrible war than Baron Kuehlmann's utterance in the Reichstag as regards no concessions over Alsace-Lorraine. However long the war lasts we intend to stand by our gallant ally, France, until she redeems her oppressed children from the degradation of a foreign yoke. This means that we must husband our resources and incur no obligations beyond the strictest necessities of the hour."

German Declaration Expected.

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—The German declaration regarding the future of Alsace-Lorraine is expected.

A New Peer.

LONDON, October 12.

The Press Bureau states that a peerage has been conferred on Sir Francis Hopwood.

Two New Judges.

LONDON, October 12.

The Commoners, Mr. Salter and Mr. Alexander Roche, have been appointed Justices of the King's Bench. Mr. Justice Ridley has resigned.

Director General of Military Aeronautics.

LONDON, October 12.

The War Office announces that Major General Salmond has been appointed Director General of Military Aeronautics in succession to Major General Sir David Anderson who is undertaking special work.

Raw Materials for Industries.

After the War.

A Committee Appointed.

LONDON, October 12.

The Press Bureau states that Mr. Addison has appointed a committee to report on the questions connected with securing and distributing raw materials required by the British industries for the purpose of restoring and developing trade after the war.

Canada

Coalition Government in Canada.

LONDON, October 12.

OTTAWA.—Mr. Borden authorises the statement that the formation of the coalition Government is assured. It is expected to consist of Liberals and Conservatives in equal numbers.

Germany

Hindenburg Again Bellicose.

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—F. M. von Hindenburg, replying to the German National Chamber of Commerce, said "England's envy has closed the door of international commerce. She shall feel the sharpness of our sword until she perishes."

TELEGRAMS.

Confidence in the U-Boat.

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—Admiral Scheer, replying to the Stendal Peace Committee, said "Your confidence inspires the U boat men. We shall ensure that the British will never again dare to pick a quarrel."

The British and the War.

LONDON, October 12.

Herr Hertling, speaking in the Bavarian Diet, said:—"The British are hard-headed, calculating business men, but they are also beginning to doubt whether the war is a playing business."

Chancellor's Retirement Foreshadowed.

LONDON, October 11.

AMSTERDAM.—An inspired Berlin correspondent of the "COLGONE VOLKSZEITUNG" expects the early retirement of Dr. Michaelis to be succeeded by either Baron Kuehlmann or Prince Von Buelow.

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—The "Vorwaerts" declares that Dr. Michaelis, after the recent scenes in the Reichstag, is finally impossible as Chancellor.

The Reichstag Adjourns.

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—The Reichstag has adjourned till December 5th. The President, in his concluding speech, exhorted the people not to lose nerve.

Government Reform.

Reichstag Proposals

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—It is reported that the majority of the Reichstag favours the formation of a monarchical Federal State with parliamentary guarantees. Five of the Socialist majority members of the Reichstag have gone over to the Independent Socialists.

Kaiser to Visit Bulgaria.

LONDON, October 12.

Extensive preparations are being made in Sofia for the occasion of the Kaiser's forth-coming visit.

Russia

Ex-Tsar Removed to Another Place.

Crowds Cause Disturbance.

LONDON, October 12.

PETROGRAD.—The Ex-Tsar and his family were transferred to a monastery in the vicinity of Tobolsk as the Ex-Tsar complained of the curiosity of crowds day and night surrounding the house in Tobolsk which was without a garden.

Cossacks Make Two Demands.

At a Conference.

LONDON, October 12.

PETROGRAD.—A conference of Cossacks has formulated demands including two that the Cossacks no longer be used as police for political purposes and that the number of Cossack representatives in the preliminary Parliament be increased.

Holland

Holland's Anti-Neutral Action.

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—The British Government has suspended all commercial cable communication with Holland until the Netherlands consents to put a stop to the transit, through Holland from Germany to Belgium, of sand, gravel, and scrap metals which are used for building fortifications.

Commercial Telegrams with Holland Stopped.

LONDON, October 12.

Dutch newspapers appear to accept fairly philosophically the stoppage of commercial telegrams which is a new form of pressure exercised by the allies. The stoppage applies to all commercial cables between the Allied countries and Holland. Dutch businessmen are much perturbed and likely to urge Government to comply with the British demands.

Allies Policy of Stringent Measures.

Now that whole world is becoming increasingly concerned in the war directly or indirectly the Allies are no longer hesitating to adopt stringent measures in furtherance of their policy of shortening war by hurting enemy to the utmost utilising for themselves all reasonable methods even though neutrals are temporarily inconvenienced. Extreme fighting of blockade, commandeering of foreign ships, stopping of telegrams and bunkering facilities are symptoms of this policy.

Denmark

Denmark Importing German Potatoes.

LONDON, October 12.

COPENHAGEN.—The Minister for Foreign Affairs has announced an agreement whereby very considerable quantities of potatoes are being imported from Germany.

ప్రజాభిప్రాయములు

(౧)

I
ఆకువీడు వడ్డీలు

అయ్యా,

కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా ఆకువీడు గ్రామ మనందు చాల సంవత్సరములనుండి లక్షాధికారులచేత వడ్డీ నూటికి నెలకు రెట్టి రూ॥ ౧ మొదలు ౨ రూ॥ ౧ వరకుగలదు. బదులుపత్రము వ్రాసిన మరుసటి నిమిషము లగాయతు తిరుగ బాకీ తీర్మాన మెచ్చుచు చేసినను పూర్తిగ నొకసాలు వడ్డీ యిచ్చు మరతులనకూడ గొప్ప భూకామందుల వద్దనుండియు మంచి వాడొద్దనద్దనుండియు కూడ వ్రాయించి పుచ్చుకొని ఆలాగు వసూలుచేయు పద్ధతియు గలదు. భూములు ములక వలన నష్టమగుటచేతను, జనసామాన్యము బీదలగుటచేతను, ధనమంతయు రెండుమూడు తావులనే రానియగుటచేతను, ఇట్టి అశుభము ప్రజలు పడుచుండిరి. పరిపాలకులకు యుద్ధ ఋణము నిచ్చునట్టియు, ప్రభుత్వమువారిపత్రములు వచ్చు నట్టియు, నీకాలమున వడ్డీ యింకను యెంతవరకు పెరుగునో భయముగ నున్నది. చెన్నపురి కాసన నిర్మాణసభలోని గౌరవ వీయులగు సభ్యులిట్టి ఘోరపునది కట్టెత్తవనియు, బ్రిటిషు పరిపాలనమున నుండగూడదనియు తీర్మానించి బీదలనురక్షింప ప్రార్థితులు. గ్రామవాసి

II

బందరు దశరా సంఘము.

అయ్యా,

నాటక మహా సమ్మేళనము.

ప్రతి సంవత్సరము మామూలు రీతిగ ఈ వత్సరము గూడ దశరా పండుగలలో బందరులో నుండు నాటక సమాజములవా రందరునుగలసి ఒక రంగముమీద నాటకప్రదర్శన మున జేసెదరు. ఈ సంవత్సరము ఆంధ్రదేశములో నుప్రసిద్ధులగు నటులనువచ్చి ప్రదర్శనములనీయ వాదనముల నిచ్చి యున్నారు. ఆంధ్రదేశమున కిది యెంతయు శుభసూచకముగ నెంచదగి యున్నది. సామాన్యముగ ఒక గ్రామములో నుండు నాటక సంఘములవారే ఒకరి రంగము మరయొకరు త్రొక్కవను దీక్షలు కలిగియుండురు. అట్టి విషయములో మా బందరు నాటక సమాజములవారు గడచిన రెండు సంవత్సరములనుండియు వారిలో వారికిగల భేదాభిప్రాయములను అణగద్రొక్కి ఒక్క రంగముమీద ఆందరును గలసి ఒకే నాటకమును ప్రదర్శించుచున్నారు. బుట్టయ్యపేట, రామానాయుడుపేట, ఇండియన్ డ్రెస్టర్, రాయల్ హిందూనాటక సమాజములవారు రెండుసంవత్సరము లట్లుచేసి ఖ్యాతిజెందిరి. ఈ సంవత్సరము గొడుగుపేట సంఘమువారు గూడ కలిసి వేయబోవుచున్నారు. రాజ రాజమహేంద్రవరము, బైబాడ, గుంటూరు మొదలగు పట్టణములనుండి ప్రసిద్ధ నటులు గూడ వచ్చుచున్నారు. నాలుగయిదు నాటకములు ప్రదర్శింపబడును. ఇందుకొరకు ఆంధ్రజాతీయ కలాశాల పోటలో ప్రత్యేకముగ విశాలమగు పంపిరి నిర్మింప బడుచున్నది. ఈ నాటకములవలన వచ్చు సొమ్ము కలాశాలకు విరాళముగ నుపయోగపడును.

కోస నీతారాయ రావు.
కార్యదర్శి.

III

అయ్యా,

మొన్నటి 'ఆంధ్రపత్రిక' లో బొంబాయి క్రానికలు సంపాదకులగు బి. జిహార్నిమాగారు ఆ పత్రికతో తమ సంబంధమును మానుకొనిరిని దెలియజేసిరి. వారు భారతీయుల యాదర్శములతో తమసానుభూతిని దెలుపుటయేగాక వానిని ప్రతిదినమును తమపత్రికలో భైర్యసాహసములతో ప్రచు రముగూడ చేసియుండిరి. తత్కారణముననే వారా యుద్యోగ మనుగూడ గోల్పోయిరిని దెలియు చున్నది. వారు బొంబాయిలో క్రొత్తగా స్థాపింపబడబోవు సెక్ డ్లెస్ పత్రికకు దిగి సంపాదకత్వమును వహింపబోవుచున్నారని గూడ దెలి యుచున్నది. ఆంధ్రుల మగు మనము ఆంగ్లేయదేశిక పత్రిక సొకదానిని స్థాపింపవలయునని వాంఛించుచు, ప్రయత్నముల జేయుచున్నను, ఇంతవరకు జయము బొంద మైతిమి. అట్టి పత్రికను స్థాపించుట కుండునవరోధములలో దగిన సంపాదకుడు లేకపోవుట యొకటియని జెప్పుచున్నారు. అట్టివారిపై

దు మనకు దొరకెనిని చెప్పవచ్చును. ఇటీవల పానుగంటి రామారాయణంగార్లుగూడ యీ విషయము యందు వ్రాయుచు యూరపియను సంపాదకుడుండిన బాగుగ నుండునని జెప్పిరి. బొంబాయి క్రానికల్ పత్రిక బయలుదేరినప్పటి నుండియు హాస్యముగారే దానినిదేవు మండుటచేతనే యాపత్రిక కంత ప్రజానురంజకము కలిగినది. హాస్యముగారు మన యాశయముల కనుగుణముగను తెలివిజేటలతోడను, చాల ప్రజానురంజకముగను పత్రికను నడువగలవారగుటచే, మన మొక పత్రికను స్థాపించి, వారి నటుల పిలిపించిన బాగుగ నుండును. దీనిని ఆంధ్రనాయకులు గమనింతురు గాక.

కో॥ రా.

IV

వలివెలగొమ్మ దుస్థితులు.

అయ్యా,

మా గ్రామమున కలరావ్యాధి దివదివాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ఇప్పటివరకును గుమారు 25 మరణములును, ఇంకను 40 మంది మంచములమీద నున్నట్లును తెలియుచున్నది. ఈ గ్రామమున 80 సంవత్సరముల మధ్యను ఇంత జననష్టము ఎన్నడును లేనట్లు చెప్పలవలన వినుచున్నాను. ఇందుకు ముఖ్య కారణము గాచుచున్నట్లుకాదు అనుభవతలన కలిగిన అనారోగ్యమున వైద్యాధికారులు నొక్కి వక్కాణించుచున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో ఈతలాకోదకము గ్రామమున నెవరును వాడకుండుటకైనను తగిన యేర్పాటు జరుగుచుండుటలేదు. గ్రామాధికారుల రెండ్రు, మాడుదినములు కాపలాయించినను తుదముట్ట కొన సాగించ లేక పోయిరి. ఇట్టి తరుణమున నయినను యూనియను వారు సహాయము చేసిన బాగుండును. వీరివలన కాకుండిన పోలిసువారి సహాయము వైకొనుట యుక్తము. కలరావ్యాధిచే గతించినవారి బట్టలు ఈ చెరువునందే ఉతికి నీటిని పొడుచేసి, ఆనీరే దాహాత్మికములకు తృప్తియొందుటవలన యేలవ్యాధి వృద్ధిపొందదో తెలియజున్నది. క్రొత్తపేట వైద్యాధికారులు బొబ్బిలంకవరకును గల్గు గ్రామములకు ఆధారమైనందున మా గ్రామమునకు తగిన వైద్యసహాయము కూడ సమయమున చిట్కొట్టలేదు. ఇందుకు ప్రత్యేకము ఒకని నిక్కడ నియమించుట యుక్తమని నా అభిప్రాయము. యూనియనువారు గాని, తాలూకా బోర్డువారు గాని, జిల్లాబోర్డువారు గాని మా గ్రామ ఆరోగ్యాభివృద్ధికి ఏల విషయమై యుండిరో తెలియజున్నది.

దేవులపల్లి సూర్యనారాయణమూర్తి.

V

ఏలూరు హిందూ యజుర్వేదసంఘము - పంచములు. అయ్యా,

నేను ఒక పంచముడను. నేనుగు బాగ చదువ వ్రాయ గలను! నాగరికత నాకు తెలియును. హిందూ యజుర్వేదసంఘమువారు బజారులో ఒక పుస్తక భాండాగారము స్థాపించిరిని తెలిసి నేనును బుద్ధిమంతులై బాగుగా చదువనేర్చిన నాకుల స్థులగు కొందరును కలిసి తీరిక అయినప్పుడు సంఘమునకు వెళ్లి, పత్రికలు చదివెడివారము. నాలుగుభాషలు చదువను వ్రాయును శక్తిగలిగి గొప్ప అధికారులలో తిరుగుచు నిద్రానంతుల సాంగత్యము గలిగి 80 పంజాంండి మర్యాదగల యుద్యోగముజేసిన ఒకరుకూడ మాలోగలరు. ఇట్లుఆందరము పత్రికలు చదువుచుండగా ఒకదినమున ముమ్మలందరము ఆన తలకు వెళ్ళిపోయిరి. విచారించగా పంచములు లోపల ప్రవేశించరాదని తీర్మానించినట్లు. ఇదిబాగుగా మాకు తెలిసినది. ఎల్లప్పుడు క్రైస్తవమతమునందు పరిపూర్ణవిశ్వాసముగల శ్రీరాజాభుజంగ రావుపంతులుగారు ఈసంఘమునకు అధ్యక్షులు. విదేశములకు వెళ్లి కొన్ని సంవత్సరములుండి జాతీయ సమస్యలను బాగుగా తెలిసిన శ్రీమోతే నారాయణరావు జమిందారుగారు ఉపాధ్యక్షులు. శ్రీమహమ్మది స్వామిదయానందసర్వత్రావిశిష్టులై ఆర్యసమాజములగు శ్రీగ్రంధి రామమూర్తి ఈదర వేంకయ్య పంతులుగారు కార్యదర్శులు. ఇట్టి సంస్కరణ ధుర్జులుండి యు సంఘము ఏల జేసిరో ఈసంవత్సరమును మాయపాటు పడుచు అత్యంతభయముగల వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి హెచ్. రామరావు బొమ్మిరెడ్డి పల్లి గంగరాజు దుర్గిరాల దేవలగిజు. డాక్టరు జోగయ్య శర్మగారలు పలుకుబడి గల సభ్యులు. మేమువారిని తాకుమనము. సంబంధభాంధవ్యములు కొరలేదు. మాతో భోజముచేయుమనలేదు. ఒకమూల కూర్చుండి చదువుటకు కోరితిమి. ఇందు 190 సభ్యులు గలరట.

దేవాలయములు పంచములకు ఎట్లు దూరమో సరస్వతీనిలయములగు గ్రంథభాండాగారములను అట్లెప్పుడును పంచముకు క్రైస్తవ అవతారమెత్తి బూట్లు పట్టాము కొటు టోపి ధరించి రానే కుర్చిపయన కూర్చుండబెట్టుకొనిన అంటులేదు. ఈపుస్తక భాండాగారముతో ప్రతిదినము పంచ మ క్రైస్తవులు చుట్టుటలేదా? వీరు అవతారపును లవుట చేతనా ఓహిందూమాతా కపటదేశభక్తు లందరించి నీ పుత్రికాపుత్రులందరు ఒక్కచేయని ప్రసించు నుదినములు ఎన్నడు వచ్చును.

ఒక పంచముడు.

VI

భారతీయ స్వపరిపాలనము

అయ్యా,

ఆసియెంటుముగారు చెన్నపురికి వచ్చి ప్రజలను గాఢ నిద్రనుండి మేల్కొల్పి నూతనవాతయముల గలుగ జేసిరి. అందు ముఖ్యముగ చెన్నపురిప్రజలు 3, 4 సంవత్సరముల క్రిందట నున్నస్థితికిని ఇప్పటిస్థితికిని చాల భేదమున్నదని తెలియుచున్నది. కాంగ్రెసుఅనునది యున్నదన్న మాటయేగాని దానిని గురించి విస్తారముగా ప్రజలకు తెలిసినది కాదు. వారుహిందూ దేశమునం దెచ్చటనో యొక ముఖ్య పట్టణము వద్ద సంవత్సరమున కొక పర్యాయము సమావేశమై కొన్ని తీర్మానములను అంగీకరించుటయే గాని దేశాభివృద్ధికై గాని, దేశ బౌ నత్యమునకై గాని, ప్రజలయందు అజ్ఞానాంధకారమును తొలగించి నూతనవాతయములను బోధించుటకు గల ప్రయత్నములు నలుపుటలేదని యీ మాడుసంవత్సరములలో మనము కనుగొన గలిగితిమి.

ఇప్పుడొక నూతనయోగము ప్రారంభమయినదని చెప్పువచ్చును. అనగా పూర్వముకూడ మాడుసంవత్సరములు క్రితమునందు మాడ ప్రజలకు నిప్పటి పరిపాలనావిధానమందు కొన్నిలోపము లున్నవనియును వారుకొన్ని కష్టముల పాలగుచున్నారనియును తెలియుచుగాని, వానికిగల కారణములు, వానిని తొలగించుమాధ్యములను కనిపెట్టలేకపోయిరి. మొత్తము మీద ప్రస్తుతము అధికారముగలిగిన పరిపాలకవర్గమువారి పాలనము ప్రజలకు అసంతుష్టమని, కలుగజేయు చున్న దనియు, వారి పరిపాలనము అంత సామర్థ్యము గలిగియుండ లేదనియు ప్రజల యభిప్రాయము. దీనికి కారణము మన ఆశయము లన్నిటిని మన కొసంగకుండుటయే. కాని మాంటాగ్యు గారు (ప్రస్తుతము ఇండియా కార్యదర్శి) ఇదివరకు హిందూదేశ పరిపాలనమును గూర్చి పార్లమెంటు సభలో నీ వివిధముగా చెప్పినారు:—

“మీరు హైందవదేశమును బహు సామర్థ్యముతో పరిపాలించుచున్నారనియు నింకముందు కూడ ఆ విధముగానే పరిపాలించవలెనని విమర్శింప యుద్దేశ్యమని బోధపడుచున్నది. నేను ముమ్మాటికి నిక్కముగా విమరిపాలనము బహు అసమర్థముగా నున్నదని వక్కాణింప గలను. మీరు స్వపరిపాలనాప్రయత్నములై యుండియు హైందవులు స్వపరిపాలనమును కోరినపుడు మీరు వారి వాంఛను సఫలీకృతము చేయకుండుట కడు కోచనీయము. హైందవులు మనవలెనే యెక్కుడు యుద్ధవైపుణ్యము గల జాతి కాకలయునని కోరుచున్నపుడు మీరు వారి నేల నలుల చేయకూడదు? మీ రిదివరలో హైందవుల రాజభక్తిని గురించి సందేహ మేమైన నున్నయెడల పూర్తిగ పారదోలుదు. భారతీయులు మనకు మనుష్యులను, ధనమును, ఒసంగి ఆపారమైన సహాయము నొనర్చిరి. కాబట్టి వారు మనకు ఆపద సంభవించు నపుడు సహాయము చేసినపుడు మనము వారి కోరికల నెరవేర్చుట న్యాయముకాదా? అట్లు చేయనిచో మనము నిశ్చేయముగా అన్యాయముచేసినవారమగుదుము. కాబట్టి మనము వారికి వారిదేశపరిపాలనమునందు ఎక్కువ అధికారము నియ్యవలయును. అట్లు చేసినచో నికముందు మనకు యుద్ధములేమైన వచ్చినచో (రాకుండుగాక!) భారతీయు లింతకంటె ఎక్కువ సహాయముచేసి మనయొక్క కృతజ్ఞతకు పాత్రులగుదురని నానమ్మకము.

మాంటాగ్యు గారు భారతీయ స్వపరిపాలనమును గురించి ఏమిచెప్పిరో చూడుడు. మహానుభావుడు, కరుణార్ద్రహృదయుడు భారత జాతీయుల బౌద్ధత్యమును గోరి దేశస్థితిని స్వయముగపరీక్షించి మన భారతమాతయొక్క యుద్ధభారతజాతీయొక్కయు మన్ననలను పొందుటకు వచ్చునపుడు ఇంక మనకు లోపమేమి? త్వరలోనే మనము మన

ఆశయములను పొందగలము. భారతీయులందఱు ఒక్కపట్టున ఏకకంఠముతో స్వరాజ్యమును కోరుటకు ఇదియే మంచి సమయము. ఈ విషయమున ఆసియెంతయు యొరించిన మహాపాకమునకు, మన మెంతయు కృతజ్ఞులమై యుండవలయును.

మన కందఱకును స్వరాజ్యము కావలయునని మాం ట్రాగుగారికి తెలియపరచుటకై చురత్యా గాఢిగారు ఒక మాన్యును చూపి కాంగ్రెసు హస్తాంతరము వారికి లభింపజేసిరి. ఇదియును వారికిఁ బ్రకటమునకు వచ్చితిని ఒక మహాపాకమును ముద్రింపించి ఇందలి సంస్కరణములు మన కవగలవలసి తెలుపుగా 4 రహస్యమును ప్రతి గ్రామముని సంకెనును తెలియి నానిని మాంట్టాగుగారికి పంపించుటకు విగ్నాటముచేసి నారు. ఈ మహాపాకమును అన్ని భాషలలోను వ్రాయబడినది. అన్ని గ్రామములకు బోయి ప్రతి భారతీయుని సంకెనును తెలియజేయు ఏర్పాట్లు చేయబడినవి. కాబట్టి స్వరాజ్యమునుగోరి గాని ఫలితము నశించి పడలచిన ప్రతిభారతీయునును నిండు సంకెనులను చేయవలయును. ఈ మహాపాకమును మాంట్టాగుగారికి పంపించి నపుడు మారు దానినలన జేయుమొక్క నిజస్థితిని తెలిసికొని మన వాంఛితులను నెఱిగి కొనినందు ఆంగ్లేయిండియనులు, చేప్పియు కొనినందు భారతీయులే కాక, 33 కోట్ల భారతీయులందఱును స్వరాజ్యమును నిశ్చయముతో కోరుచున్నారని గ్రహించి, మనకోరికలను నెఱవేర్చుచుండును. కాబట్టి భారతీయులందఱును ఈ మహాపాక నామోదించి అందు సంకెనులను జేయుట అత్యవశ్యకము.

పి. సత్యనారాయణ.

VII

మన పని.

అయ్యా,

మానసియులగు మహానుభావు విజయము చేయుచు రను మహాదంతము భారతీయుని భావిభావమున కెంత యుం గావలయు కావలయు. ఈ యమూల్యపదార్థమున భారతీయులు ధీమతై నిలిచి శ్రీవాంకి వివేచియకొనవలసిన విషయము ఒకటి చెందు గావు. అందు ముఖ్యముగ బడయఁ దగిన మహాదంతము ఖాళి. దేశక్షేత్రక సైన్యములో జాతీయత క్యకర్త లేక కావలసినంత జరయున చేర్చి యింకను నెప్పు నొందఁజేయుట మొదటిది.

- (1) హిందీ (2) ఉరుదు (3) తెలుగు (4) అజమము (5) కన్నడము (6) బెంగాలీ (7) మరాఠీ, ఈ భాషలను భారత దేశమున కంతయును సామాన్యభాషలుగా జేయుట చెందవది.

నింధ్య హిమాలయములకు నడుమ నాగరలిపిని, నింధ్య కన్యామారులకు నడుమ తెలుగు లిపిని వాడుటయు (?) ఆంగ్లము దేశమున కంతయు నిజ్యకార్య సామాన్యభాషగా జేయుటయు - సంస్కృతమును దేశభాషలకు సహకారిగా జేయుటయు - మూడవది.

బహుముగములు సంస్కృతమున విషయ గ్రహణ మునకుఁబ్రయత్న పడినను సామాన్యజనులకుఁబ్రకటమున ప్రాప్తి లేకపోయెను. ప్రకృతి మటువది సంవత్సరములుగా నాంగ్లమున విషయగ్రహణమునకై ప్రయత్న పడినందున జనసామాన్య మే కరణియై కార్యమును శాస్త్రీయముగ నభ్యసించి తెలిసి నంది ఫలము పొందుటకు వీలులేక పోయెను. చదువుకొన్న వారిలో ననేకులు సాక్షాత్తుగా వై వై మూలు జేరములలోనే కాలము గడపుచున్నారు. భారతీయులలో నొక్కొక్కరును నెల యొకటికి రెండున్నర రూప్యముల సంపాదకులను విషయము నగర వాసులలోనే వేల కొలది జనులకుఁ దెలియదు. మేమింత హీన సంపాదకులుగా నుండుటకు ముఖ్య కారణము కరణియై యునికి నశించుట యైయున్నది. ఆమెరికా మున్నగుఖండంతర వాసుల మహా స్పృహతో కారణములు కరణియై నా? మా దేశము నం దెందుల నిట్టి వానిని బోధించు బడుల స్థాపించి యుపాధ్యాయుల నందు శిక్షితులనుగా నొనర్చి పాశ్చాత్య లీవిషయమున నెట్లు బాగుపడినో యాపద్ధతుల బోధించి వారి మూలమున నా విషయములను చదువురాని వారికి సుయతము నేర్పి యాపసులలో వారు పయ్యుక్తు లగునట్లు చేయుట నాల్గవది.

భారతమాత (స్వపరిపాలనము) నాంగ్లపతాక పటరక్షణమునకు లోబడి యెనిమిది భాషాప్రయత్న రాష్ట్రములు

గా విభజించి వీని నాంగ్లసామ్రాజ్యమున కేంద్రీకృతము గావించుటయు, నొక్కొక్క రాష్ట్రమునకు నిరంకుశాధికారమును తప్పించి సాంకుశాధికారమును (బసాదించి స్వతంత్రరాజ్యముల నెఱుమిడింజిని నెలకొల్పటయు నై దవది.

ఏవాదో సంస్కృతభాష భారతీయులలో గోట్ల కొలదిజనుల కన్యభాషయై పోయెను. ప్రకృతియు సజీవముగా నుండెడి ఆంగ్లభాషను నిలుపేదముగా నుండు కోట్లకొలది జనులవ్యవసించి యందులో విషయ గ్రహణము చేయుటకష్టము. అందులకై కావలసినద్రవ్యము నొనఁగూర్చుటయుఁ గష్టతరము. ఇట్లుచేత చాల కాలమైపోయినది. ముందు కార్యకాళలము నంగీ ఘముఁ గాంచుటయుఁ గష్టతరము. ఇప్పుడు పట్టపర్తుల నందినవాఁలలో ననేకులు హస్తకల్పములకుఁ జాలినంత జేహబుద్ధిఁ ల, కార్యకాళ్యములఁ గాంచినవారు కావలెవరు కావున మాకుఁ గావలసిన పనులను మాకుఁ గావలసిన చదువు న్రాఁజిలతో మాకుఁ బాల్పమునండి యలవఱచి మా తల్లిదండ్రులనుఁ మా శంతికిని జీవనాధారములను వలసి నంతవఱకుఁ గల్పించుకొనుటకుఁ బూనుకొనవచ్చెను మా దేశమునందు కాంతి నెలకొల్పవచ్చెను పనాష్ట్రోక్షోభల కక కాశే మియ్యోంజుట్టియు ఆంగ్ల రాజ్యమునకు లోబడి యుండు నిట్టియు స్వతంత్ర రాజ్య సంస్థాపనమే—ఇదియే—మా కోరిక. ఇందులన మేము నూ యుపయోగమునకుఁ సంపాదించుకొనిదే పగ్గాలసంచు మన్యాక్రాంతము గాక కాపాడుకొను శక్తి మాయందు కేంద్రీకృతముగు నట్లు మేము వ్యాపారము యుద్ధ సాధనములలో నిపుణులమై యాంగ్ల సామ్రాజ్యమున కంగోక్షులమై అభివృద్ధి గాంచు వెఁపుఁ జావుట యావవది.

మహానుభావు విజయముచేసి ఆంగ్లధ్వజపట రక్షిత యగు మన భారతభూమియందు వారయకుల నిడినతోడనే మనము మన యాశయములను నిజేరించి యీహవముల బడయుట మఱవఁ దగినపని. ఇదియే చునపని, చునలపస్సు. మహానుభావుగా నొకప్పుడు “వాస్తా పత్రికలను లక్ష్యమునైనఁ బనిలేదు నాశక్తికొఁది దేశసేవగావించెదను. ఇతరవిషయములను లక్ష్యమునైనను” అని వాక్రచ్చి యుండుటకు బతుకా తభావము నెఱపెను మెయిలు పంజీ పత్రికలను వివర్ణములను తెదరింపులను బాటిసేయక శ్రీవారు మన శాశ్వతకృతజ్ఞతఁబడెదదగిన వారి సహజ గంభీరభోదార బుద్ధిని నెల యింపఁ గలవని దృఢముగ విశ్వసించుటకు వీలున్నది. ఈ యమూల్యసమగముననే దేశభాంధవుల క్రవ్యాంశములఁ జక్కగ నూహించి కార్యక్రమముల సరిపుచ్చుకొని యెదురు గాక!

శ్రీశి-అంజనేయులు.

6-10-17 తేదీని సాయంత్రం 6 గంటలకు ఎడ్లద్దుపుర మందిరముందు బెజవాడ పురజనుల సభ జరిగెను. అనేకమంది హిందువులును మహమ్మదీయులును వచ్చియుండిరి. గావు బహద్దరు తాండో వెంకటసుబ్బయ్య పంతులుగా గ్రామసాధి పత్యము వహించిరి. జాతీయ గీతముతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. ఈక్రింది తీర్మానము లేకగ్రీనముగ నంగీకరింపబడెను.

(1) దేశభక్తులను మనకు నాయకులను నగు మహాత్మాదాతీ హేకతాలిగాన్లు అబుల్ కలాం ఆజాద్ హసరత్ మొహని గాన్లును విచారణలేకుండ ఇండియా దేశరక్షక శాసనము క్రింద నిర్బంధవాస శిక్ష ననుభవించుచున్న ఇతర హైందవుల నందరిని వెంటనే విడుదల చేయవలెనని విషయ పూర్వకముగా నెక్రటెరి ఆఫ్ ప్లేట్ ఫర్ ఇండియాగారిని గవర్నరు జనరల్ గారిని ఈ (అన్ని జాతులను మతములను కలిపి) బెజవాడ పురజనుల సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు. నూరి సుంద్రరావు శాస్త్రులుగారు ఉపహాసించిరి. మహమ్మదు గులాం మొహ సాహెబుగారు తుర్లపాటి శేషవలరావు గారు, సి. రాజగోపాల చార్యులుగారు, నూతులపాటి నృసింహ నాయకుగారు బలపఱచిరి.

(2) రాజకీయ సేరములక్రింద శిక్షితులైనట్టి గాని సేరాలోపణ చేయబడినట్టిగాని హైందవుల నందరిని ఔదార్యముతో తమిండి విడుదలచేసి ఇండియామంత్రి గా రైన మాం ట్రాగుగారు వచ్చులోపల దేశములో నిజమైన శాంతియుతమైనట్టియు సంఘోషకరమైనట్టియు వాతావరణమును నెలకొల్పి హిందూదేశీయులను కృతజ్ఞతాబద్ధులను చేయవలెనని ఈ సభవారు దొరతనమువారిని మిక్కిల విషయ పూర్వకముగా ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు బెజవాడ పుర గావు: ఆమోదకులు పండిత శతావధాన శ్రీమంత్రి గా శ్రీమంత్రి.

శత్రు వ్యాపారపు టుత్తరువు

(వైండింగు ఆఫ్) 1916.

శత్రుదేశీయుడగు హెచ్. పి. బ్రాండటు, గూడూరు అగ్రకపు గనులయందు పనిచేయువాడు. వై నుదహరించిన విషయములో డివిడెండును పంచిపెట్టుటకు నిశ్చయించబడింది. . . న యా వన్యం దికి ఇందు మూలమున తెలియజేయున దేమనః— వై న వ్రాయబడిన హెచ్. బ్రాండటుగారి వలన ఎవరైన సొమ్ము రావలసియున్నచో తమ హక్కులను రుజువు చేసికొనుటకు ఆయా హక్కులను ఆధారము గల పాచరులు మున్నగువాఁలని ఒక ప్రమాణపత్రముతో ఈవిగున సంతకముచేసినవారికి 1917సం॥ అక్టోబరుమాసము 31-వ తేదీ లోపుగ తెలియజేసికొనవలయును. ఎవరైన సొమ్ము రావలసినవారు వై తేదీ లోపుగ తమ హక్కులను తెలియబరచుకొనక పోయినచో వారి హక్కులు డివిడెంటు పంచిపెట్టు విషయమున ఆలోచింపబడ జాలవు

పి. ఎఫ్. హెచ్. విల్సన్,
శత్రువర్తక సంఘమువారి లిక్విడేటరు.
అఫ్షల్, ఎస్టేస్ కచేరి,
హైకోర్టు, మదరాసు.

మదరాసు అండు సదరక్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ

లి మి టె డ్.
(ఇంగ్లాండు కంపెనీతో చేర్చబడినది.)
ప్రకటన

1915సం॥ హిందూ దేశ రక్షక శాసనము ననుసరించి గుంటూరు - తెనాలి యినుపదారిని ఎత్తివేయుట.

గుంటూరు తెనాలి యినుపదారిలో నున్న రైలుసేవనులకు (అనగా వేజండ్ల, సంగంజాగర్ల మూడి) ప్రయాణికులుగాని, సామానుగాని పోవుటకు వీలులేదు. ఫానిన రైల్వేసేవనులకు కూడ టిక్కెట్లు ఈయబడవు. వై నిబంధన లన్నియు తక్షణమే అమలులోనికి వచ్చును. గుంటూరు- తెనాలి యినుపదారిమీద నున్న ఎం. ఎస్. ఎం. యినుపదారుల సేవనులందు గూడ 10 వ తేదీ నుండి సామాను గాని ప్రయాణికులు గాని పోకూడదు. గుంటూరు లేక తెనాలినుండి వేజండ్లకు గాని సంగంజాగర్ల మూడికిని సంగంజాగర్ల మూడి నుండి తెనాలికి గాని గుంటూరుకు గాని సామాను, ప్రయాణికులు 20 వ తేదీ వరకు పోవచ్చును. 21 వ తేదీనుండి ఈ యినుపదారి కాలనిర్ణయము లేకుండగ మూయబడును. సామాను ప్రయాణికులు పోవుటకు వీలులేదు.

గోరోజనము తులం ౧కి	2-౦-౦
కస్తూరి	తులం 1 కి రూ. 30-0-0
కుంకుమపువ్వు	తులం 1-కి 2-0-0
రసభస్మము	తులం 1-కి 0-10-0
ఆదిపచ్చికాన లేక జాన్న	తులం 1-కి ... 8-8-0
పచ్చకర్పూరం	" ... 2-0-0
కాలామృతము	సీసా 1-కి ... 0-12-0
తాంబూలమృత్రిలు, మనాసనగా నుండును	50-కి 0-8-0
అమ్మతాంజనము డిపో, మద్రాసు, బొంబాయి.	

'శాస్త్రోక్తమైన ఎరువు'

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు : మొసర్పు ప్యారి కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం, వా, వోల్ట, ప్రత్తి, పొగాకు, చెజురు, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖాద్దీ, పయిల్లకున్న, రుంప, ఫలవృక్ష మొదలగున్న, మొక్కలకు వర్తించుటకు సులభమైనదిగా శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసిన నీక్రయించుచున్నాము. ఇది మున్నెముక పిట్టిని పునఃసౌగంధములకు పోషకములగుటచేత ఎరువులు కొనవలసిన వారి తాలూకా భూములపట్టిని రసాయన శోధనశాలలో పరిశీలించి అయాభూముల గుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నాము. "శాస్త్రోక్తమైన ఎరువు" అను మాహంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, ఆరవంకన్నదం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలవ ప్రచురించి అందులో ఎరువు వివరముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీన్దార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నాము. వైచెప్పిన ఫలితమును, ఇంకా ఎరువు వివరముగా తెలియజేయుటకు ఈ క్రింద నుకూలించియుండు వైవిలాసమును వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారి అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యై దాంద్రమహాజనసభలయందలి

సన్ధాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల యుచన్యాసములు,
వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములు గలవు.

వెల రూ. 1-8-0.

పోస్టేజి వేటు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టి వీధి, జూబ్బిటపుకో, మద్రాస్.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయిండ్లను చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండు చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంతెనలకు కప్పులకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపల్ కార్పొరేషన్లు వర్క్సువారు బాగుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ వంజ్టు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు.

తపాలవెట్టె నెం. 553 రు,

మదరాసు

389

(వై కామోజెషన్ గోరువప్పును ఈపత్రిక పేరుకూడ నుచాహరింప గోరుచున్నాము.

శ్రీమద్రైని గోపాలకృష్ణ గోకతాచార్యులచే

ంగుల చిత్రపటము

నెం 1-8 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

సి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు.

శాకభక్షణము

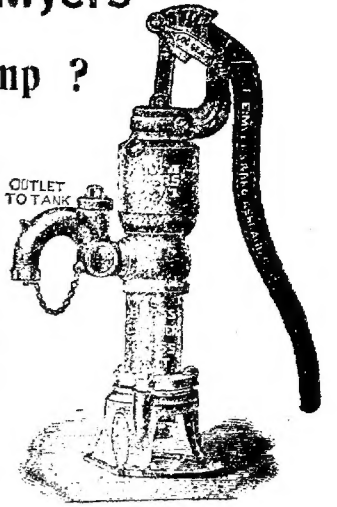
భరతఖండవాసుల మగు నున మార్గములు బంశజులము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యివా ముగా పోస్టుచార్జీయు మేమేధరించి పంపుచున్నాము. ఇంట నేనాయుడు.

శ్రీ 10 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, శతంకశిక్షణ వ్యవధాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు

What is a Myers PATENTED

Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

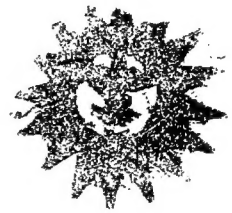
537

K. B. Joshi & Co.,

32, Hornby Road Fort Bombay.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక్షెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును :—

ఎన్. నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21, హమ్మి వీధి, బొంబాయి.

301

పాత్యపు వేంకటాచల

594

పండితులచారి సిద్ధాంతములు.

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రల నిష్పదైనను పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించబడుచున్నవి.

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సింఘా, మలియన్, గోవా, ఫీజి, బెలెండ్, ఈస్ట్రాఫ్రీకా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాంతమును, ఈ పయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయహర" కస్తూరి మాత్రల సీసా మియింటు నున్న మొదల, మాటికి వైద్యుల సమయమును, నిరీక్షించి, మొర పెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, పులబద్ధకము, దగ్గు, గజమునోప్పి బలహీనత, అసారోగ్యము, చెడ్డనీటియందే గలుగు వికారము, చిన్నబిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాంతపు సేవచే వాత్సర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో ననేకవిధము లగునట్టియు సులభముగా రములగు కిర్మాటక మాలికలగుండియే యావధములను తయారు చేయుచుందురు.

రిజిస్టరైన యావ్యాపార గురువులు, ప్రతి సీసాయందును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాలో కూడ యుండును. 250 మాత్రలను సీసా 4 అంబాలు, మూలమే.

6 సీసాల నొకసారి చెప్పించుకొనుటపాల ఖర్చునొకేరూ 1-8-0

12 సీసాలొకసారి కొనిన 2-12-0

25 సీసాలొకసారి కొనిన 5-0-0

సమస్తరోగములకు మావద్ద ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు దొరకును.

విలాసము:—శ్రీ సీతారాధువు వైద్యశాల, మైసూరు.

<p>మలబద్ధమునకు మంచిమందు.</p> <p>క రోలా.</p> <p>వాననలేకు, ఏరుచితేరు, వివచాక్షిణి, పులితేపురాను, భేదులుగావు, దినము కాతగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గల అయ్యెలాగున రిప్ప కోధన గావించును.</p> <p>1 పాను, 1 పాను సీనాలు సీనా 1-కి వెల రూ. 2-8-0, 4-0-0.</p>	<p>శ్రీ జ రు గా రి</p> <p>లీవరు టానిక్.</p> <p>వైత్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్యమువలన గలుగు బాధలకును, అలవతికును, ఆలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, వినుగునకును, అజీర్ణ భేదికనిమించిది.</p> <p>సీనా వెల రూ. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ హ ట్టి.</p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తేజఃవే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్పు గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సాల్యూషన్ పై పెట్టె 1-కి రూ. 2-0-0.</p>
--	--	--

W. E. SMITH & Co., Ltd **డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండు కో.,**
Pharmaceutical Chemists & **(లిమిటెడ్)**
Druggists, Mount Road, **మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు**
MADRAS. **మదరాసు.**

మందులు గోరునప్పుడు యీపత్రిక జేరు నుదాహరించ గోరెదము.

368

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈ మురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు రుజువుపరచువారికి కొన్నిమూలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసముకల్గు బాల్కనులోనే ధాతునవ్వము కలిగినవారికి మృత్యువరకును బలహీనమై మరణతాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించుచు, సాలామిసిరి మురబ్బను నేరించుచుండెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల విత్తనంబులయి ప్రకాశించుచు చివర కాలము ముఖముగ తీవ్రమగును.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుప్రస్థితమును, స్వప్నస్థితము మును, ధాతుపు మూర్తిములో కలసిపోవట మును, నీరుచురుకు మును, బహుమాత్రవ్యాధి మును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, అకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలామిసిరియ్యుచు బలహీనమగు. ఇదికాబట్టి, కాండవర్ష శరతులలో వైరగుచున్నది. అక్కడ జరుగు శిశువులు విశేషముగా తినుటలైన మనజేళ్ళు 4 గురు వసుమర్జుల బలము అదేమున ఒకమనిషికి గలదు. వైమురబ్బను పెంచుచు మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులలో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన వానికెల్ల తృప్తిగ నుజుముకలుగును. 2-8 డబ్బాలు ఉపయోగించినవారి జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

ఆనుపానపుత్రిక పార్కులతో పంపబడును.

12 టులాలు డబ్బీ వెల రూ. 2-0-0. తరచులభ్యు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు

డ. వన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 6, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

“ఆమెకా కో” యంత్రములు క్రూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును.

ఈ యంత్రము నడపుటను నీపిల్లవాడు అయిదునిమిషములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్ర సహాయము గావలసినవారికొకట ప్రత్యేకముగా తయారుచేయింపబడినది. పంపులను, రంపపు యంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్టరీలను, అచ్చుయంత్రములను మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అభ్యుత్తముగ నడవగలదు.

వెల అత్యులభము, కనిచేయించుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6 ఓ. హెచ్. పి. వరకు రకమునాటిగా మా వర్జ స్టాకులో నున్నవి. వెంటనే తెలిపరీ చేయబడును. వెలుగు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా కిట్లు వ్రాయును.

బెన్సు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్లు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు
ప్రొద్దుబాటు నెం. 63 మదరాసు.

327

హనుమాన్ బోరక్సు సబ్బు.

దీనియందు సంతోష తుల్యములగు వస్తువులు చేరియున్నవి. చెల్లిసంబంధమును పుండ్లు, దురద, నల్ల, పొడలు వెలదలగు చర్మ వ్యాధులు అప్రాప్యశ్యముగాతాగగును. చర్మమునకు స్వచ్ఛత్యమును, నువ్వును, నాణేమును యిచ్చును. అన్నిబోట్లను క్రయమునకు దొరకును. ప్రతిబిళ్ళికై మా హనుమాన్ గుర్తు బాగ్రత్తగా గమనింపును. (751)

రంగనాథం శెట్టి అందు బ్రదర్సు, మదరాసు

ఆంగ్లేయ వైద్యయోగ చంద్రిక.

తెనుగుభాషలో రచింపబడినది.

గ్రంథకర్త: డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు యం. డి. ఇంజి. నాలుగువందల ప్రక్రియలు గలవు. శ్రీ పురుషాదులు ఈ గ్రంథము చూచినతో వా రంతటి వారే వైద్యము చేయకొనగలరు. వెల రూ 1-4-0

2. తైయిసాయికు ఫీకరు అను విషయ జ్యురము ఇది ఇంగ్లీషుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. గ్రంథకర్త డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు, యం. డి. వెల రూ 1-0-0

3. సరస్వతి సమాఖ్యలగు పుణ్యార్థ లక్ష్మీనరసమాంబగారిచే వ్రాయబడిన స్వప్నముఖల మంగళచారిత్రుల శతకము. యీ గ్రంథము ప్రతి శ్రీ చేతులో నుండవలసిది. ప్రతి శుభకార్యమునకు దానిలో పాటలు ఆశీర్వము. వెల రూ 0-8-0

ఇవి ప్రతి పుస్తక ముఖ్యము దొరకును. 150

ఈ లక్ష్మీనారాయణ శ్రీ వి. వి. నరసింహాచారి కాకినాడ.

కళిటలాగు

ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH & Co.,
 Dealers in Watches Materials, Tools
 BHENDI BAZAAR, POST No. 9, BOMBAY.
 (8-1) ఈ త్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

సంగీత సుధాంబుధి.

ఇందు సంగీత లక్షణములును, ప్రథమాభ్యాస పద్ధతులును, వాడుక నాద దున్న అనేక రాగములకు ఆరోహణాది క్రమములును, తాగయ్య, దీక్షితులు, శామా శాస్త్రులు, ఘనం సీనయ్య, మన్ను మడి కృష్ణయ్య, శుబ్రహ్మణ్యయ్య, గోవింద సామయ్య, గప్పపురి వాగులు, పురందరవిఠలు, నానాద ణ్ణిర్థులు, శరం గంబాడి పంచనాగయ్య, సహాకారావు మొదలగు సుమారు 85 పూర్వప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారక విదవితంబులైన వర్ణములు, కీర్తనలు, జావళి మొదలగు నవియును, తత్కాల రుచ్యమైన హిందు స్థానీయ, హార్షీలు, యింగ్లీషునోట్లు, తిట్టినా మొదలగు (Delicious Miscellany) లలిత మిశ్రణములును, స్వర తాళములతో అందరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగుటయై వ్రాయబడియున్నవి. ఇందు వీణ, హార్మోనియం చక్రపటుములతో యున్నవి.

మంచి గేసు కాగితములో ముద్రితమై మేలు లైంసు చేయబడినది. ... వెల రూ. 3-0-0.

యం. ఆది అండు కంపెనీ,
 (911) 39, చిన్నతంబిపేట, మదరాసు.